

2. lpp. Dundagā savāc 62.

3. lpp. Veselības un sociālās palīdzības centrs pārmaiņu priekšgalā.

4. lpp. Vegmanīte krāsu salikumu iztēlē redzēja.

5. lpp. Irina Vītola:
«Cik žēl, ka vairs nemācos Dundagā!»

6. lpp. Zinātniski par ģerboņa putnu.

7. lpp. Džungļos, Monblanā un Ziemeļvidzemē.

8. lpp. Zemtiņu *zelts*.

Dzej-olis Kolkasragā

13. IX Kolkasragā notika savdabīgs sarīkojums — *Dzej-olis*.

Tā ierosinātāji un rīkotāji bija Slīteres nacionālā parka administrācijas (SNPA) sabiedrisko attiecību speciāliste Laila Pabērza un SIA Kolkasrags izpilddirektors Jānis Dambītis. Laila, atklājot sarīkojumu, paziņoja 3 būtiskas, ar to saistītas lietas: «Pirmkārt, gatavojamies Latvijas 90. jubilejai, piedaloties lielajā talkā *Par tīru un zaļu valsti. Dāvāna Latvijai 90. gadadienā*. Otrkārt, kopš Raiņa 100. jubilejas 1965. gada 11. septembrī Latvija svin Dzejas dienas. Tāpēc daudzviet Latvijā talko un klausās dzeju. Piemēram, Mazsalacā šodien notiek Dzejas talka. Dzejai veltīts pasākums *Dzej-olis* noris arī šodien šeit, Kolkasragā. Turklāt šogad vārdam *dzejolis* ir dzimšanas diena — 140. To 1868. gadā darināja Atis Kronvalds, atvasinot no seniem apvidvārdiem *dziets, dzieties*, kas nozīmē *uzziedēt, rasties, izcelties*. Visbeidzot, nesen atrastajā akmenī, kurā iekalta Latvijas himna, iecirsts gada skaitlis — 1928, tātad arī iekaltajai himnai šogad ir jubileja — 80.» Jautājot, kas līdzīgs akmenim un dzejai, Laila saņēma ļoti interesantas atbildes, no kurām visspilgtākā — ar akmeni un dzejoli var sāpīgi kādam trāpīt. Gan sarīkojuma nosaukums, gan uzruna rosināja domāt par akmens un dzejas satikšanos, un tāda tiešām notika.

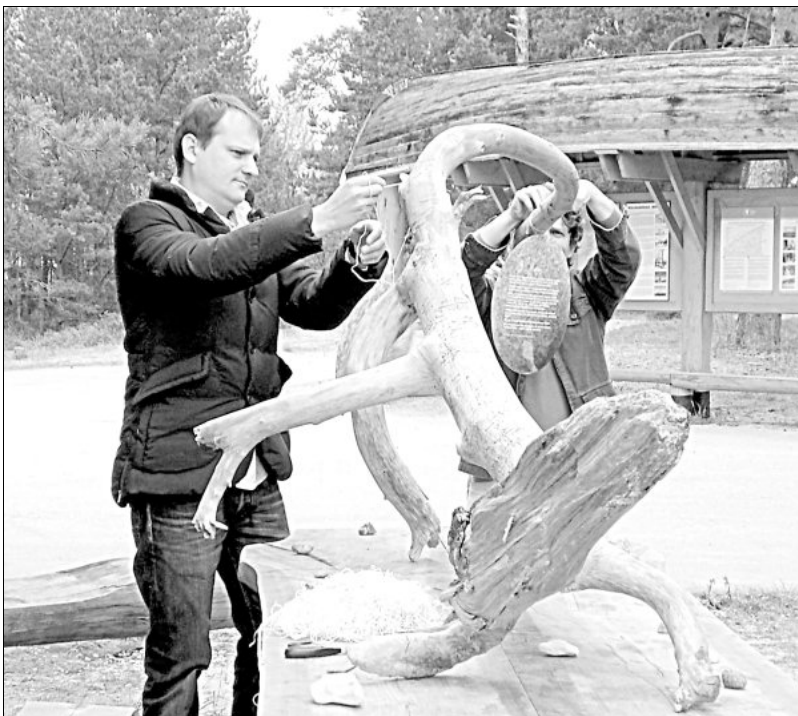
Vispirms dzirdējām mazumiņu no kāda pirmatskaņojuma ieraksta, kas pilnībā iznāks tikai 18. novembrī, — arī akmens apdze-

jotāja Imanta Ziedoņa *Epifānijas* kopā ar Raimonda Tigula sacerētu mūziku. Šajā reizē klausījāties dzejnieka lasīto epifāniju *Es nobriestu lielu priekšmetu klātbūtnē* kopā ar Raimonda mūziku. Arī pats komponists bija atradis laiku ierasties Kolkasragā.

Tad ikviens saņēmām SNPA darbinieka Daira Runča izgatavotus *akmeņus* — lielas, laminētas bieza papīra lapas, kas pēc formas un krāsas

atgādināja to īsto brāļu, vienīgā atšķirība — plakanumā. Katrā pusē tiem varējām kaut ko izlasīt — vai nu par rūnakmeņiem, vai Pedvāles, vai citiem akmeņiem, dzejas rindas par šo Latvijas bagātību. Nolasījuši vai īsumā izstāstījuši galveno no izlozētā akmens, iekarinājām tos īpašā, no jūras izskalotā kokā, kas atgādināja ķirzaku. Tie šeit plīvos līdz oktobra vidum.

Pēc tam aplūkojām fosilijas, izmirušu dzīvnieku vai senu augu atliekas, kas pārakmeņojumu vai nospiedumu veidā saglabājušās zemes nogulumiežos. Tās jau iepriekš bija sagādājuši Dundagas vidusskolas

• Raimonds Tiguls iekarina akmeni vējā.

Daigas Muželovskas foto

Dundagas un Kolkas pagasta padomes IZSLUDINA PIETIEKŠANOS DARBAM Dundagas novada vēlēšanu komisijā

Kandidātus var pieteikt: reģistrētās politiskās organizācijas vai to apvienības; ne mazāk kā desmit vēlētāju grupa; pagasta padomes deputāts. Pieteikties līdz 03.10.2008. (ieskaitot) pagasta padomē (Kolkā un Dundagā). Sīkākas ziņas un pieteikuma veidlapas pie pagasta padomju sekretārēm (tel. 63237851 Dundagā, 63220548 Kolkā).

8. a. klases skolēni kopā ar audzinātāju Sarmīti Dinsbergu un Kolkas apvienotā skolēnu komanda kopā ar skolotāju Mārti Zambergu Vīdāles grants karjerā. Kā atšķirt fosilijas no citiem akmeņiem, viņiem bija ierādījis Slīteres nacionālā parka darbinieks Vilnis Skuja. Atlika vien fosilijas noskalot ūdenī, un akmeņos ieraudzījām, piemēram, gliemeža mājas nospiedumu. Vienā no

Arnolds Auziņš

Vecā līva atgriešanās*

Es esmu pārnācis mājās,
No ceļa putekļiem balts.
Man luncinās jūra pie kājām
Un līvu valodā šalc.

Es uzsaucu savējiem: «Tēriņš!»**
Un mani uz krodziņu ved.
Ikvienam ieliets tiek mēriņš,
Un veči kā sendienās met.

Tur pazūd viss drūmums un raizes,
Šai vietā noskumt nav ļauts.
Gar logu aizdrasē Taizels,
Un krodzinieks iekšā to sauc.

«Sen neredzēts mūsu pusē,»
Viņš saka, un kajās ķērc.
«Vislabāk ir Mazirbē tusēt,
Nav pasauli lāpīt vērts!»

Ne sirdi var gabalos dalīt,
Ne apstāties mirklis skaists,
Bet reibina vairāk par alu
Gan meitenes tīras, gan gaiss.

* Pirmpublicējums. Dzejolis rakstīts šā gada Līvu svētkiem, uz kuriem pašam autoram neiznāca aizbraukt.
** Sveiki! (līvu val.)

akmentiņiem pašā vidū pamanījām cilvēka ausij līdzīgu veidojumu.

Aplūkojuši fosilijas, devāmies uz Kolkasragu nolikt līdzīgu paņemtos akmeņus, novēlot ko labu Latvijai. SIA Kolkasrags izpilddirektors pastāstīja, ka Kolkasraga vecās bākas drupās varētu būt vieta, kur cilvēkiem nolikt labu domu akmeņus ne tikai no Latvijas, bet arī no citām valstīm.

Kolkas pensionāru ansamblja *Sarma* dzīvespriecīgās sievas un viņu vadītāja Inora Sproģe ne tikai kuplināja pasākumu ar melodiskām dziesmām par Kolkū, jūru un dāliju lietu, bet arī piedalījās citās norisēs.

Kamēr darbojamies *Dzej-olī*, Kolkasragā iebrauca ap 20 BMW markas automašīnu. Tas bija *Dzej-olā* scenārijā neparedzēts punkts.

Nobeigumā Kolkasraga mazajā kafejnīcā dzērām karstu kafiju un ēdām saldumus, runājām par dzīvi un priecājāmies par dižo, pūkaino kaķeni.

Septembra sarīkojums *Dzej-olis* ir beidzies, bet konkurss Kolkas skolēniem *Dzejolis*

turpināsies, un nākamā tikšanās Kolkasragā būs vai nu maija beigās, vai jūnija sākumā, pēc konkursa izvērtēšanas.

Diāna Siliņa

Oktobrī

5. X moto piedzīvojumu sacīkstes *Dundagas rudens 2008* (sk. 4. lpp.).

26. X plkst. 14.00 Liepājas teātra izrāde *Medusmēnesis*. Biļetes cena Ls 3, skolēniem un pensionāriem Ls 2.

Pagasta jauktais koris aicina jaunus dalībniekus trešdienās plkst. 18.00!

Amatierteātris aicina jaunus dalībniekus pirmdienās plkst. 18.00!

Anketas pagasta iedzīvotāju un uzņēmēju apbalvošanai ar pagasta prēmiju un pateicības rakstiem valsts svētkos var saņemt pagastmājā pie sekretāres. Aizpildītās anketas lūdzam iesniegt turpat līdz 22. X!

Pils, Kultūras centrs un laikraksts *Dundadznieks* sveic vidusskolas saimi Skolotāju dienā!

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē

Dundagā 25. augustā ...

► Atkritumu apsaimniekošana

Izdeva saistošos noteikumus par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Dundagas pagastā.

► Administratīvajā komisijā

No 25. VIII uz laiku iecēla administratīvās komisijas locekli Smaidu Šnikvaldi par komisijas priekšsēdētājas pienākumu izpildītāju.

► Projektu pieteikumi

Nolēma gatavot iesniegšanai projektus Lauku attīstības programmā pasākumam *Pamatpalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem: Mazās skolas sporta zāles grīdas nomaiņa un kosmētiskais remonts; Lielās skolas sporta zāles rekonstrukcija (izpēte par mitruma un pelējuma iemesliem un kā to novērst), kā arī pamatu nestspējas izpēte otrā stāva izbūvei virs garderobes; Tautas nama jumta nomaiņa.*

► Nodokļu piedziņa

Nolēma bezstrīda kārtībā piedzīt nekustamā īpašuma nodokļa Ls 151,22 parādu un Ls 132,56 nokavējuma naudu par īpašumu *Vaurēji*.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem *Viļņi* (59,5 ha), *Egļlidumi* (21,13 ha) un *Celmlidumi II* (20,20 ha).

► Pašvaldības policists

No 1. IX iecēla Jāni Simsonu par Dundagas pašvaldības policijas inspektoru.

► Ietve uz Tautas namu

Nolēma sagatavot tehnisko projektu ietves uz Tautas namu bruģēšanai un veikt cenu aptauju.

► Ielu apgaismojums

Nolēma izstrādāt tehniskos projektus Uzvaras un Andreja Upīša ielas apgaismojuma ierīkošanai. Ja iespējams — arī apgaismojuma uzlabošanai Talsu ielas un Brīvības ielas krustojumā.

► Jaunatnes lietu koordinators

Apstiprināja sagatavotos sporta darba organizatora un jauniešu iniciatīvas centra vadītāja amata aprakstus.

► «Darīsim pašil»

Nolēma piedalīties Talsu novada fonda projektu programmā *2008. gada rudens konkurss «Darīsim pašil»* ar pils, Tūrisma informācijas centra un mākslinieces Velga Eizenbergas sagatavotajiem pieteikumiem: ceļojšo izstādi *Fotoportretu galerija* un pastāvīgo ekspozīciju *Fotodarbnīcas līdz 1940. gadam Dundagā un Ventspilī*.

► Sadraudzības pašvaldība

Pieņēma dāņu uzaicinājumu 21.–24. X apmeklēt Kēges (*Køge*) pašvaldību, lai pārrunātu turpmāko sadarbību.

... un 3. septembrī Dundagas un Kolka pagasta padomju kopīgā sēde par novadu

► Apvienošanās projekts

Projekta izstrādes koordinators Guntis Kļaviņš ziņoja par izstrādātā novada projekta izskatīšanas rezultātiem Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā. Vairāki ministrijas ierosinājumi un precizējumi jāiekļauj novada projektā.

► Saistošie noteikumi

Secināja, ka abās pašvaldībā ir izstrādāti vairāki saistošie noteikumi, kas būtu jāpārskata un jāpiemēro novada vajadzībām. Uzdeva abu pagastu Attīstības nodaļas vadītājiem — Guntai Abajai un Guntim Kļaviņam — izveidot darba grupas novada saistošo noteikumu projektu sagatavošanai.

► Būvvalde

Apsprieda lietderību veidot pašiem savu novada būvvaldi ar vismaz 2 darbiniekiem. Ja naudas iespējas būs ierobežotas, jāvienojas ar kāda cita novada būvvaldi par pakalpojumu sniegšanu. Nolēma sākt gatavot novada būvvaldes nolikuma projektu un pēc novada juridiskā statusa nodibināšanas izveidot sava novada būvvaldi.

► Izglītība

Diskutēja par Izglītības pārvaldes pienākumiem, par to pilnību vai daļēju pārņemšanu no rajona Izglītības pārvaldes. Var izveidot sava no-

vada Izglītības pārvaldi ar visu vajadzīgo personālu un pārņemt visas rajona Izglītības pārvaldes funkcijas. Var slēgt līgumu ar līdzšinējo Talsu rajona Izglītības pārvaldi (nākotnē Talsu novada Izglītības pārvaldi) un novadā nodarbināt vienu darbinieku — koordinatoru.

Secināja, ka līdz šim ir bijusi ļoti laba sadarbība ar Talsu rajona Izglītības pārvaldi gan metodiskajā darbībā, gan finansiālajā jomā, tādēļ būtu lietderīgi turpināt izmantot šo pakalpojumu un neveidot savu Izglītības pārvaldi, jo varētu būt grūti atrast vajadzīgos speciālistus. Tā kā metodiskajā darbā ietilpst arī olimpiāžu rīkošana, nebūtu prātīgi novadā olimpiādes rīkot tikai starp divām skolām.

Nolēma Izglītības pārvaldes finansiālo darbību pārņemt novada pārziņā, par metodiskā darba veikšanu slēgt līgumu ar Talsu Izglītības pārvaldi. Novadā algot vienu darbinieku izglītības darba koordinēšanai.

► Bibliotēkas

Visas abu pagastu bibliotēkas ir akreditētas. Pašlaik Kultūras ministrija nav vēl precīzi formulējusi bibliotēku metodisko darbību. Secināja, ka visas bibliotēkas jāsaglabā, jo ir piesaiste investīciju projektiem *Trešais tēva dēls* un citiem, kuru nosacījumi paredz projekta darbības ilgumu vismaz 5 gadus. Uzdeva Dundagas pagasta bibliotēkas vadītājam Rutai Emerbergai sagatavot bibliotēku darbības iespējamo koordinēšanas modeli novadā.

► Sociālā un veselības aprūpe

Dundagas pagasta padome ir nolēmusi no 01.01.2009. izveidot atsevišķu struktūrvienību *Sociālais dienests*. Nolēma, ka no jaunā gada dienestam jāapkalpo arī Kolka pagasts. Ierosināja Kolka sociālo darbinieku pieņemt darbā Dundagas Sociālajā dienestā, nosakot viņa darba vietu — Kolka teritorija.

Dundagas Veselības un sociālās palīdzības centrā paplašina telpas, būs atsevišķa telpa bērnu vai ģimeņu izvietojumam krīzes situācijās vai no vardarbības cietušajiem bērniem. Tad ne Dundagas, ne Kolka pašvaldībai vairs nevajadzēs slēgt līgumu ar Talsu krīžu centru.

► Sociālie dzīvokļi un mājas

Kolka pagasta padomes priekš-

sēdētāja Benita Ose ziņoja, ka Kolka pašvaldība sociālajām vajadzībām ir iegādājusies nekustamo īpašumu, kam iespējams piešķirt sociālās mājas statusu. Pašlaik gan tādas vajadzības nav. Kolkā arī neveidojas dzīvokļu piešķiršanas rinda. Savukārt Dundagas pagastā vairākās ēkās — Vidales skolā, 1905. gada ielā 4 — varētu izveidot sociālos dzīvokļus. Secināja, ka jaunus nekustamos īpašumus sociālo dzīvokļu vai sociālās mājas izveidošanai iegādāties nevajag.

► Attīstības programmas un teritorijas plānojumi

Guntis Kļaviņš ziņoja, ka patlaban Kolka pagasta teritorijas plānojuma darbība ir apturēta, taču līdz gada beigām būs veikti vajadzīgie tā grozījumi. Abu pašvaldību attīstības programmas ir izstrādātas, apstiprinātas un ir spēkā līdz 2012. gadam.

Ierosināja tūlīt pēc novada izveides izstrādāt novada attīstības programmu.

► Sabiedriskās attiecības

Informatīvā izdevuma *Dundadznieks* redaktors Alnis Auziņš ziņoja, ka veikta izpēte par laikraksta turpmāko izskatu, saturu, nosaukumu, personālu un ierosināja nākamgad, pārejas posmā, saglabāt izdevuma apjomu, cenu, nosaukumu, reizē vairāk atspoguļojot arī Kolka pagasta dzīvi. Šim nolīkam nākamā gada budžetā plānot finansējumu honorāru izmaksai (ap Ls 600 gadā). Deputāti sprieda par iespējām izziņāt iedzīvotāju viedokli par izdevuma turpmāko nosaukumu un izveidot atsevišķas rubrikas par administratīvajām vietām.

► Vēlēšanu komisija un iecirkņi

Nolēma, ka Dundagas novadā darbosies 6 vēlēšanu iecirkņi: Dundagas vēlēšanu iecirknis (*Dundagas pili*), Kaļķu vēlēšanu iecirknis (*Kaļķu Vārpniekos*), Nevejas vēlēšanu iecirknis (*Nevejas skolā*), Vidales vēlēšanu iecirknis (*Vidales skolā*), Mazirbes vēlēšanu iecirknis un Kolka vēlēšanu iecirknis (*Kolka Tautas namā*). Noteica izveidot 7 cilvēku novada vēlēšanu komisiju un izsludināja kandidātu pieteikšanu darbam Dundagas novada vēlēšanu komisijā līdz 3. X. Pieteikumu pieņemšanas vietas ir Dundagas un Kolka pagastu padomes.

Protokols pārlūkoja Aivars Miška

(LELB) mācītāju rekolekciju centru.

Kā pastāstīja draudzes priekšniece *Alanda Pūliņa*, Dundagas baznīcā talkoja 7 cilvēki — tīrīja baznīcas zāli, kārtvoja balkonu, istu ģenerāltīrīšanu piedzīvoja sakristeja. Vīrieši baznīcas dārzā nopļāva zāli un apzāģēja jasmīnu zarus. Mācītājs Armands Klāvs strādāja Mazirbes mācītājmuižā. Kā redzams fotogrāfijās LELB mājas lapā, arī tur talcinieku netrūka un mūsu draudzes gans strādāja vaiga sviedros, rokot grāvi, kas pēc tam pārtaps celiņā.

... un pils remontu

Pils jauniešu mītnē jūlija otrajā pusē iesāktais remonts varētu turpināties apmēram mēnesi. Pēdējie darbi — jāpabeidz dušas un virtuves telpu remonts, jāierīko jaunas durvis un jāieliek ozola grīda. Tā kā pagasta padome lēmusi pili atvēlēt telpas Sociālajam dienestam, tad uzskatījām par lietderīgu tajā pašā laikā tur ierīkot ūdensvadu, kanalizāciju un radiatorus. Tādēļ apkuri pili sākam tikai 22. septembrī. Atvainojamies par sagādātajām neērtībām!

*Uzklausīja
Alnis Auziņš un Diāna Siliņa
Dundadznieka foto*

Tilti iegaismojās!

22. VIII, deviņdesmit dienas pirms Latvijas valsts 90. dzimšanas dienas, deviņos vakarā viscaur Latvijā ļaudis iededzināja gaismīgas uz tiltiem. Arī Dundagā.

Manuprāt, pasākums nudien izdevās. Uz mūsu galvenā tilta pie pils bija sanākuši pārsteidzoši daudz cilvēku, un visi bija paņēmuši līdzi kaut vai vienu svecīti. Vakara gaitā tilts bija tik ļoti pārpildīts ar gaismīgām, ka gluži vai jābrīnās, kā tas patiešām neaizdegās! Cilvēkus priecēja koris ar pāris dziesmām, pagasta padomes priekšsēdētājs Austris Kristapsons — ar uzrunu, bet pats galvenais tomēr bija visaptverošā kopības izjūta.

Jurģis Remess

Pārbauda atjaunotās platības

Valsts meža dienests saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 398 Meža atjaunošanas noteikumi no 1. VII līdz 1. XI jebkura apsaimniekotāja mežā pārbauda, cik kvalitatīvi atjaunotas platības, kurām kārtējā gadā beidzas noteiktais atjaunošanas termiņš.

Dundagas pagastā 01.01.2008. obligātais atjaunošanas termiņš privātajos mežos pienācis 312,8 ha izcirtumu, valsts mežos — 35,4 ha izcirtumu. No iepriekšējiem gadiem privātajos mežos neatjaunoti palikuši 225,2 ha izcirtumu.

15.09.2008. šie skaitļi ir mainījušies, liela daļa izcirtumu jau atzīti par atjaunotiem. Privātajos mežos šogad obligāti atjaunojamās platības samazinājušās līdz 266,3 ha un valsts mežos līdz 4,6 ha. Arī kavētās platības privātajos mežos ir samazinājušās uz 130,3 ha. **Atjaunojot kavētās platības, par to jāziņo mežniecībai, tāpat tas jā dara, ja platību atjauno pēc 1. XI.**

Aicinu visus meža īpašniekus sapsargoties, lai izcirtumus atzītu par atjaunotiem un jaunais gads nebūtu jāuzsāk ar administratīvā pārkāpuma protokoliem. Par atjaunošanu jautāt mežniecībā vai saviem mežsargiem.

Mežzinis Ēriks Bērzkalns

Sanāksme par dabas aizsardzības plānu

SIA *Estonian, Latvian & Lithuanian Environment* (adrese: Skolas iela 10–8, Rīgā, LV 1010, tālr. 67242411, www.environment.lv) paziņo, ka uzsāk dabas aizsardzības plāna izstrādi īpaši aizsargājamai dabas teritorijai — dabas liegumam «Kaļķupes ieleja» Talsu rajona Dundagas pagastā.

Uzsākot šo darbu, dabas aizsardzības plāna izstrādātāji iepazīstinās ar plāna izstrādes mērķiem, izstrādes gaitu un plānotajām aktivitātēm. Uzaicinām visus, kam ir interese par dabas lieguma aizsardzību un apsaimniekošanu, to skaitā zemes īpašniekus, piedalīties dabas aizsardzības plāna izstrādes informatīvajā sanāksmē **2008. gada 9. oktobrī plkst. 11.00** Dundagas pagasta padomes Attīstības nodaļā (pilī).

Par lielo talku...

Ziņo izpilddirektors Andris Kojro

Gatavojoties talkai *Par tīru un zaļu valsti*, katrā pašvaldībā bija jāizraugās atbildīgais. Dundagā tas bija izpilddirektors. Rīcības grupa četrreiz dienā ziņoja par darbu gaitu un savāko atkritumu maisu skaitu.

Talka sākās sestdien, 13. IX, pulksten desmitos. Pirms tās no rajona padomes saņēmām maisus atkritumiem, darba cimdus un *Cido* sulas.

Zinot mainīgo laiku, talkas darbus acinājām veikt pēc iespējas jau iepriekš. Tam atsaucās, piemēram, vidusskola, kas vāca atkritumus Talsu un Brīvības ielas ceļmalās. Sociālās aprūpes centra *Dundaga* iemītnieki sestdien strādāja salīnā, mūsu ciemiņi — tieslietu ministrs Gaidis Bērziņš ar ģimeni — pils parkā, Una un Guntars Sili ļoti dūšīgi darbojās diķa malā Sporta ielas pusē, bet bijušā dzelzceļa vietā — Dace Kurpniece un Inguna Klēvere. *Ievleju* mazdārziņu teritorijā čakli rosījās Edvīns Zemtiņš, savukārt savā *Ievleju* īpašumā — allaž darbīgais Gunārs Laicāns. Veselības un sociālās palī-

dzības centra darbinieki bija lēmuši sakopt savas dzīvesvietas Jaundundagā un Kaļķos.

Visvairāk salasījām plastmasas pudeles, papīrus, stieplu gabalus. Atkritumu maisus, pavisam 62, ar traktoru vienkopus palīdzēja savākt Gatis Ralle, lai tos tālāk nogādātu uz

Janvāru izgāztuvi. Talkas rīkotāji mums jautāja, vai skaitlis 62 nozīmē, ka esam tīrs, saposts pagasts. Grūti teikt... Tieslietu ministrs sāku-

mā pauda izbrīnu, ka parks esot tik tīrs. Tomēr ceļmalas ir piesārņotas, tāpat daudz atkritumu ir mežos.

Paldies visiem vairāk nekā 50 talciniekiem, arī tiem, kas uzkopa savu tuvāko apkaimi! Aicinu to darīt arī turpmāk, lai godam sagaidītu Latvijas 90. gadadienu.

Talka notika arī Dundagas luterāņu baznīcā un Mazirbes mācītājmuižā, kas pārtop par Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas

Nāk rudens izgreznot Dundagu

«Dālijas man ir kā bērni»

Apmēram trešdaļa Latvijas dāliju šķirņu aug Nevejas Līdumiņos, dāliju kolekcionāres un selekcionāres Ritas Bumbieres dārzā. Kamēr lauksaimnieki cīnījās ar ilgstošā lietus sekām, devos ciemos pie Ritas noskaidrot, kā klāties.

Rita atzina, ka dālijas šogad piedzīvojušas gan sausumu maijā, gan plūdus un krusu vasarā, arī tagad mitruma ir par daudz. Taču dārzs ziedēja krāšņi. Mājai vistuvāk atradās dobe ar Ritas pašas radīto dāliju šķirnēm: dzeltenīgi oranžo *Cerību varavīksni*, sarkanīgi oranžo *Gerdu*, oranžo *Dzintaru B.*, balti violeto *Smalko Vizbulīti*.

Šķirņu selekcionēšana aizņem daudz laika. Tāpat ir augušas prasības, lai ziedu atzītu. Pēdējos gados Rita maz veltījusi laiku selekcionēšanai, bet šo darbu viņa turpinās.

Pārējās dobēs ziedi sakārtoti pēc šķirņu nosaukumiem alfabēta secībā, un dāliju audzētāja zina visu savu ziedu nosaukumus. Krāsu bagā-

tība bija pārsteidzoša: baltas, dzeltenīgas, oranžīgas, sārtas, violetas, tumši, tumši sarkanas, svītrains un dažas pat ar atšķirīgas krāsas ziedlapiņām vienā ziedā. Pēc formas kādas atgādināja ūdensrozes, citas — bumbiņas. Pat lapu krāsa dālijām bija atšķirīga: starp pierasti zaļo pamanīju pa tumši sarkanai. Dārzā aug arī paaugsts dāliju cers ar mazām, koši sarkanām bumbiņām — *Dzērvenīte*. Tiešām līdzīgi! Dāliju audzētāja piedāvāja pasmaržot arī sarkano un smaržīgo *River Dance*. Ritas dārzā aug drusku vairāk nekā 1000 dāliju šķirņu, ciemu reizē ziedēja ap 850. **Tas ir lielākais dāliju dārzs kolekcijas ziņā Baltijas valstīs.**

Valdemārpilī katrā dārzā ziedēs pa kādai dāliju šķirnei no viņas dārza. Šovasar Valdemārpilī notika Ritas dāliju izstāde un pavisam nesen arī *Līdumiņos* ieradies lielais autobuss ar valdemārpilniekiem, kas ne tikai

priecājušies par krāšņajiem ziediem, bet arī bagātīgi iegādājušies gumus. Tāpat bijuši ciemiņi no Igaunijas un Lietuvas. No pašu pa-

gasta iedzīvotājiem gan interesi par *Līdumiņu* dāliju dārzu pa šiem gadiem izrādījis tikai retais.

Rita dālijas audzē jau kādus 25 gadus. Pirmoreiz tās ieraudzījusi mammas dārzā, pēc tam trīs gumus

viņai uzdāvinājuši Talsu tirgū. Taču nopietni nodarboties ar dāliju audzēšanu sākusi, kad viņai nācies pārciest dažādus smagus pārdzīvojumus. Ar laiku šī nodarbe kļuvusi par sirdslietu.

Rita regulāri piedalās dāliju izstādēs Talsos un Rīgā. Viņai pašlaik ir ap 26 sadarbības partneriem Latvijā, pāris — Lietuvā un viens — Igaunijā. Šogad Rita kopā ar citiem Latvijas dāliju audzētājiem svinēja Latvijas dāliju sekcijas 45 gadu jubileju. «Dālijas man ir kā bērni. Strādāju ar tām kā ar sev līdzīgiem,» sacīja Rita. Bez mīlestības tādi dārzi nerodas un nenoturas.

Pie Ritas var priecāties par dāliju daudzveidību un iegādāties gumus savam dārzam. Dālijas vēl ziedēs oktobrī. *Līdumiņos* aug arī aizsargājamais bērzs ar āmuli, milzu ķirši, interesants ozols un 2 lielas un kuplas ives — māte, kuras zaros rotājas sārtas ogas, un tēvs. Nenoka vējiet, brauciet un aplūkojiet!

Diāna Siliņa

Foto no R. Bumbieres albuma

Vesels kā rutks

PĀRMAIŅU PRIEKŠGALĀ

Augusta nogalē pašvaldības Sociālais dienests konkursā **Sakoptākais pagasts** ieguva atzinības rakstu un Ls 50 dāvanu karti par labāko sociālo darbu Talsu rajonā.

Tas šķita labs iemesls iztaujāt Veselības un sociālās palīdzības centra (VSPC) vadītāju Valdi Randi un ārstu internistu Mintautu Krasonu par paveikto un iecerēto novada izveides priekšvakarā.

Par novadu domājot

Stāsta dakteris Rande.

— Pagasta padome pieņēmusi lēmumu no jaunā gada izveidot Sociālo dienestu kā patstāvīgu struktūrvienību ar savu vadītāju un darbiniekiem, kas strādātu tieši pagasta padomes pārraudzībā. Dundagas un Kolkas deputāti apvienotajā sēdē 3. septembrī sprieda, ka Sociālais dienests no jaunā gada varētu apkalpot jau abu pagastu iedzīvotājus. Piedāvājam sociālo budžetu nākamajam gadam veidot abām pašvaldībām kopā, ievērojot iedzīvotāju skaita samēru katrā pagastā.

Tātad savā ziņā būsīm pirmie topošajā novadā. Par to man liels prieks, tāpat par to, ka izpilddirektors Andris Kojro ātri atrada piemērotu vietu Sociālajam dienestam. Pilī, ieejot pa durvīm uz mūzikas nodaļu, pa labi ir neizmantotas un šim nolūkam atbilstošas telpas. Tās ir pirmajā stāvā, turpat ir gaitenis, kur apmeklētājiem uzgaidīt, katram speciālistam būtu savs kabinets, kas arī nav mazsvarīgi. Nopietni jāapsver, vai pretējā pusē, kādreizējā šuvēju darbnīcā, ar laiku nevar izveidot humānās palīdzības sadales punktu. Telpas Sociālajam dienestam remontēs no pašvaldības līdzekļiem.

Jā, piedzīvojām lielu un patīkamu pārsteigumu — Talsos *Sakoptākā pagasta* konkursā mūsu Sociālo dienestu novērtēja visaugstāk rajonā. Tas ir visu dienesta darbinieku panākums un arī pagasta padomes nopelns. Varbūt tā ne vienmēr tik labi ir novērtējusi mūs kā rajona vadību, toties mūsu ierosmes gan vienmēr atbalstījusi. Atzinība ir vajadzīga, tā dod prieku veikt tālāk fiziski un psiholoģiski vienu no grūtākajiem un nepateicīgākajiem darbiem. Mūsu lietpratēji ar to labi tiek galā.

— **Atgādiniet, lūdzu, cik cilvēku**

strādā Sociālajā dienestā!

— Četri, bet, tā kā sociālajam rehabilitētājam nav pilnas slodzes, tad kopā ir 3,75 slodzes. Esam domājuši par turpmāko darbu novadā, paredzot dzīvi zināmas krīzes apstākļos. Kolkas deputāti izklāstīja, ka viņu pagastā īpašu sociālo problēmu nav (tur strādā sociālais darbinieks uz pusslodzi), tāpēc nākamajā gadā neesam plānojuši palielināt darbinieku skaitu. Novada apvienotajā Sociālajā dienestā ar pilnām četrām slodzēm vajadzētu pietikt.

Sociālais dienests no jaunā gada varētu apkalpot jau abu pagastu iedzīvotājus.

— **Kā patstāvīgais dienests aptvers novada plašo teritoriju?**

— Sociālajam dienestam no nākamā gada vajag savu, lauku apvidū piemērotu transportu. Pirmās jaunā dienesta darbinieku uzdevums būs iepazīt stāvokli jūrmalas ciemos. Kā nodrošināt pastāvīgu saikni ar iedzīvotājiem? Pirmkārt, tam kalpos telefons. Otrkārt, reizi nedēļā sociālais darbinieks zināmas stundas uzklaušīs iedzīvotājus Kolkā, varbūt arī Mazirbē. Ar laiku līdzīgus pieņemšanas punktus varētu izveidot Kaļķos un Vidalē.

— **Darba tomēr būs vairāk.**

— Noteikti. Priecājos, ka Kolkas deputāti apalvo, ka viņiem gandrīz vai nav riska ģimeņu. Iespējams, tas ir arī tāpēc, ka jūrmalas zvejniecīmos mājas ir tuvu kopā atšķirībā no mūsu pagasta un kaimiņi cits citu redz un palīdz.

Ja dzīve parādīs, ka darbs ir apjomīgāks, tad nākotnē varbūt jāpaliek darbinieku skaits.

— **Vai iestādes nosaukums nemainīsies, Sociālajam dienestam atdaloties?**

— Nē, jo pacientu ilgstošā sociālā aprūpe jau paliek. Nomanījām jumtu, bet remontdarbi turpinās. Jumta stāvā izbūvēsim telpas grāmatvedei, statistiķei, vecākajai māsai, man un dakterim Krasonam, arī gana plašu uzgaidāmo zāli apmeklētājiem. Pārkārtējumi ļaus paplašināt dienas stacionāru otrajā stāvā, pacientiem un medicīnas darbiniekiem būs daudz ērtāk. Piedevām pēc pagasta padomes priekšsēdētāja Austras Kristapsona priekšlikuma varēsim atjaunot križu palātu. Tas ir svarīgi, jo Talsos vairs nedarbojas križu centrs. Atsevišķas štata vienības neparedzēsim. Ja križu palātā būs ievietoti cilvēki, tad speciālistiem maksāsim pēc līguma par nostrādātām stundām. Turklāt mums jau ir sagatavoti speciālisti.

— **Vai mansarda izbūvi sen paredzējat?**

— Tas bija pasens sapnis. Bijām iesnieguši projektu jumta nomaiņai, to valsts atbalstīja. Šogad tautsaimnieciskais stāvoklis mainījās un mums izdevās darbus veikt krietni lētāk, kas ļāva izbūvēt jumta stāvu.

— **Droši vien tagad pārspēsiet daudzas līdzīgas iestādes.**

— Dažā labā rajona slimnīcā nav tik labu apstākļu ne slimniekiem, ne mediķiem. Ceram dabūt gluži labu zobārstniecības iekārtu. Ar pašreizējo sniegt kvalitatīvu stomatoloģisko palīdzību nav iespējams. Līdz šim ar labu skaudību esam skatījušies uz Kolku. Tagad izdevība radusies arī mums. Protams, iekārta maksā, bet pašvaldībai būtu jāatrod nauda. To ierosināšu Finanšu komisijai. Un vēl. Tikai mūsdienīga iekārta nākotnē ļaus piesaistīt jaunu speciālistu.

— **Pirms kāda laika ieminējāties par jūsu iestādes gatavību rakstīt jaunu projektu par palīdzību cilvēkiem ar dažādām atkarībām.**

— Joprojām gaidām šādu projektu konkursu. Apmēram pirms mēneša interesējos Sabiedrības integrācijas fondā un uzzināju, ka cerības esot.

— **Kā sokas ar zupas virtuvi?**

— Tā darbojas. Lielāko ieguldījumu dod pašu darbinieki, sākot ar ģimenes ārstēm, no saviem dārziniem piegādājot saknes, dārzeņus. Savukārt pacientiem, kas nāk pie manis kā pie bērnu ārsta, ir iespēja

ziedot naudu. Latus 20 mēnesī savācam. Liels paldies visiem, kas atbalstījuši naudā vai graudā! Tas ļauj joprojām pāris reizu nedēļā dažām trūcīgām ģimenēm pievest siltas pusdienas.

— **Kas vēl iecerēts nākotnē?**

— Esam saņēmuši atbalstu projektam — ēkas ārpuses remontam nākamajā gadā. VSPC tomēr nav Rīga, tāpēc ceru, ka novada izveides gadā iestādi varēs uzskatīt par gatavu, pabeigtu. Lūk, man blakus sēž dakteris Krasons, ar kuru kopā veidojam iestādes jauno budžetu. Domāju, ka ievirzu darbā savu pēcteci.

«Ar prieku strādāju Dundagā»

Iestādes vadītāja intervijas pēdējais teikums gluži loģiski kalpoja par ievadu, uzrunājot VSPC ārstu internistu Mintautu Krasonu. **Dakteris Dundagā drīz būs nostrādājis gadu, tātad iepazīties ar vietējiem apstākļiem. Savukārt es gribēju nedaudz uzzināt par pašu ārstu.**

Stāsta Mintauts Krasons.

— Košraga ciemā dzīvojuši mani vecvecāki kopš 19. gs., māte nākusi no Valkas. Skolas gaitas esmu vadījis Dundagas vidusskolā un 1971. gadā to pabeidzu. Turpināju studijas Rīgas Medicīnas institūtā.

— **Kāpēc tāda visai neikdienišķa izvēle?**

— Grūti pateikt. Katrs no mums atrodas noteiktā vietā un apstākļos. Dundagā bija laba slimnīca. Ikvienam nākas saskarties ar mediķiem. Iespējams, ka tam bija kāda nozīme studiju izvēlei. Pēc institūta valsts sadalē mani nosūtīja uz Sabiles pilsetas slimnīcu. Dažus mēnešus nācās strādāt arī Dundagas slimnīcā. 1980. gadā mani iesauca aktīvajā karadienestā.

Dažā labā rajona slimnīcā nav tik labu apstākļu ne slimniekiem, ne mediķiem.

Pēc tam specializējos par patoloģiju un strādāju Saldus rajona centrālajā slimnīcā. Deviņdesmitajos gados rajona slimnīcās 3 reizes samazināja gultu skaitu. Mana specialitāte rajonā vairs nebija aktuāla. Tad arī nolēmu atvadīties no medi-

cīnas. Interese gan nezuda. Apguvu ārsta homeopāta specialitāti.

Atgriezies Dundagā, kur joprojām dzīvoja mani vecāki, un sāku strādāt *Lattelecom*. Gribējās arī darboties atgūtājā vecvecāku īpašumā Košraga *Kinne-Dīķos*.

Pavisam nesen, pirms gada, negaidīti piezvanīja dr. Rande un pajautāja, vai es negribētu turpināt darbu medicīnā. Nebiju par to domājis, tādēļ piekritu tikai pēc kāda laika. Atsākt darbu medicīnā nenācās viegli. Paldies V. Randes ierosmei un organizatora spējām, kā arī pagasta padomes atbalstam! Pēc pusgada nopietnām mācībām pērn 1. decembrī sāku strādāt dienas stacionārā VSPC.

— **Kādi ir jūsu pienākumi?**

— Ģimenes ārsti, ja ir tāda vajadzība, nosūta pacientus uz stacionāru. Mans pienākums ir uzraudzīt ārstniecības darbu — katru dienu iet apskatē, pārliecināties, kā sokas ārstēšana, pieņemt lēmumus, kā rīkoties sarežģītumu gadījumos, kādu papildizmeklēšanu un konsultācijas ieteikt. Tas viss notiek sadarbībā ar ģimenes ārstiem.

— **Kā pats vērtējat aizvadīto laiku? Vai nenozēlojat atgriešanos medicīnā?**

— Nekādā ziņā. Strādāju ar prieku un gribu pateikties dakterim Randem un pašvaldībai par radīto iespēju.

Valda Randes piebilde: — Savukārt es priecājos, ka mans gados jaunākais kolēģis nepārtraukti interesējas par jaunāko medicīnā, turklāt ir izteicis vēlmi apgūt papildu specialitāti. Mums ir gluži labs ultrasonogrāfijas aparāts, līdz šim tikai trūkst speciālistu. Pēc jaunā gadā Krasona kungs brauks uz Stradiņa kliniku mācīties. Tas būs krietns ieguvums, jo novada iedzīvotājiem ultrasonogrāfijas izmeklējumu dēļ vairs nevajadzēs doties uz Talsiem vai Ventpili.

— **Visbeidzot, lūdzu, pasakiet kādu vārdu par saviem vaļaspriekiem!**

— Aizraušanos ir daudz, laika gaitā tās ir arī mainījušās. Pirms kāda laika nopietni interesējos par teoloģijas jautājumiem, dažādām reliģijām. Pašreiz vairāk mani saista datori, informācijas tehnoloģijas. Ilgus gadus mani pavada klasiskā mūzika.

Alnis Auziņš

Dundagas seriāls

DAILRADE

Turpinājums. Sākumu skatīt 75. numurā.

Sākam stāstījumu par *Dailrades* audējām, kas vispirms prasa kaut nedaudz ielūkoties tautas aušanas tradīcijās.

Vēl krietni pirms *Suvenīra*

Maija Krūziņa par savu mammu Emīliju Vegmani:

— Mūsu dzimtā auduši sen, arī manas mammas mamma un viņas mamma, kuras austā sega mums saglabājusies. Mana mamma auda uz tā saucamajām trizuļu stellēm. Pašu taisītās stelles bija vienkāršas, šauras. Parastās stelles bija 120 cm platas, uz tām varēja noaust 70 cm platu audeklu. Lielākoties auda kaut ko vienkāršāku — vadmalu, palagus, drelli. Drellis — audekla veids, kurā auda galdautus, dvieļus. Rakstus veidoja atkarībā no paminu un nīšu skaita. Joprojām esam saglabājuši mana tēva taisītās stelles.

Mamma dzīvoja Kaļķos, *Pakalnos*, un jau četrpadsmit gadu vecumā gājuši uz kaimiņu mājām, kur auduši sarežģītākā tehnikā un raksts veidojies audekla apakšpusē. Sākumā pa logu skatījusies, kā auž, līdz kaimiņiene pasaukusi iekšā un ierādījusi, kā jādara. Kaimiņmāju saimniece pati bija Rīgā mācījusies aust.

Parastajās stellēs varēja uzsiēt dubulto audumu. Mamma, meitene būdama, reiz lūgusi savu mammu to uzsiēt, jo gribot pamēģināt.

• *Emīlijai Vegmanei — 55.*

Foto no M. Krūziņas albuma

Mamma atteikusi, ko tāds meitēns var izdarīt, ja pašai tas nav izdevies! Kamēr viņa pa tirgu, tikmēr mazā Emīlija pati uzsējusi. Ļoti apķērīga bija!

Mamma kļuva par pirmo Tautas daiļamata meistari Dundagā jau 50.

• *Dailrades audējas pirms vairāk nekā 30 gadiem. 1. rindā 3. no kreisās Emīlija Vegmane, 1. no labās Ausma Goldberga.*

Foto no A. Goldbergas albuma

gados. Viņas darbus sūtīja uz Čehoslovākiju, Vācijas Demokrātisko Republiku. Žēl, ka tos vairs nedabūja atpakaļ. Rakstus skatījās no grāmatām, no žurnāla *Padomju Latvijas Sieviete* pielikumiem. Mamma jau iztēlē visu krāsu salikumu redzēja. Ja naktī izdomāja pārlīkt kādu dzijas pavedienu, tad, no rīta ceļoties, to arī izdarīja.

Viņa arī kultūras namā vadīja aušanas pulciņu. Tur bija 2 metru platas stelles, uz kurām auda apmēram 1, 60 cm platu audeklu. Mēs pa trim esam audušas — es, mamma un mana meita Baiba. Savukārt uz šaurajām stellēm austos gabalus šuva kopā, lai dabūtu lielāku platumu.

Aušanas sākums *Suvenīrā*

M. Krūziņa:

— Kad nodibinājās *Suvenīra* cehs Dundagā, Aldis Balķītis atnāca uz māju un aicināja mammu strādāt. Viņa padomāja un piekrita. Tā viņa kļuva par pirmo audēju meistari. Vajadzēja audējas! Mamma uz tirgus laukuma uzrunāja sievas. Dažas pat neprata audeklu uzvilkt, nācās izskolot. Sākumā strādāja tikai kādas četras. Starp pirmajām bija Ruta Frīdenberga, Daina Liekna, Silvija Grasmāne un Rasma Paegle. Ar laiku saradās vairāk un vēlāk ļoti daudz sāka aust mājās. *Dailrades* cehā bija laikam 8 stelles, dažai arī mājās bija *Dailrades* stelles. Pa mājām uzplaukuma gados auda vairāk nekā simt audēju. Pa to baru kādi puīša cilvēki arī auda. Milzīga izaugsme, apjoms arī! Sievas ar maziem bērniem bija laimīgas, jo varēja mājās strādāt un gluži labi nopelnīt. Maksāja par gabaldarbu, rublis par 72 reiz 72 centimetru lielu lakatu. Audā arī plecu un kakla šalles. Saražoto sūtīja pa plašo Padomju Savienību, kur tik daudz varēja aiziet!

Kā audējām gan *Dailrades* darbiniecēm izaugsmes nebija, jo tur bija zināms konvejiera darbs. Kad uzvilka audeklu, jāstrādā bija ar tādām krāsām, kādas iedeva. Kad lika vilnas un pusvilnas diegus kopā, tad bija grūti noaust, nebija laba kvalitāte. Reizēm bija jāliek slapjas lupatas virsū, jāpresē, lai noaustajam visas malas būtu vienādas, lai viens stūris nestieptos garāks. Visu saražoto pārbaudīja tehniskie kontro-

• *Daži no audēju darbiem — prievītes un lakati.*

Foto no R. Frīdenbergas albuma

lieri. Tie bieži mainījās. Mamma drīz vien saslima un vairs nevarēja paaust. Tehniskais kontrolieris, tāds Kārklīšs (vārdu neatceros) bieži nāca mammai padomu prasīt. Mamma austos lakatus meistars vienmēr citiem rādīja kā paraugu. Es arī tā biju uztrenējusies, ka ar tausti jau jutu, kur ir pareizi, kur nav. Mājinieki mani dēvēja par rentgenu.

Meistari arī mainījās. Pēc mammas atnāca tāda Mairita (uzvārdu neatceros), vēlāk — Ausma Goldberga. Viņas mācēja Rīgā aizstāvēt dundadznieku intereses. Piemēram, priekšnieki uzreiz izdomājuši, ka jāmaina produkcijas veids. Goldberga lēnām, ar neatlaidību prata panākt savu. Tāds pats, iestājoties par darbiniekiem, bija Balķītis.

Ausma Goldberga:

— Dundagas mājražotāju iecirknī strādāja galvenokārt audējas, bija arī adītājas un tamborētājas. Stelles centralizēti piegādāja no Rīgas, taču daļai audēju tās bija personiskās — gan no paaudzes paaudzē mantotas, gan tepat Nevejā ražotas. Mītnes vieta iecirkņa vadībai un arī 6 — 8 audējām bija kādreizējais Dundagas barona zirgu stallis — bez logiem. Iecirknī vadījušas vairākas meistares — ilgus gadus Gaļina Vītola, no kuras 1983. gadā vadītājas pienākumus pārņēmu es. Vadīju aptuveni 7 gadus, pēdējā gadā pārcēlāties uz izremontēto stacijas ēku.

1983. gadā mājražotāju iecirknī

bija 70 strādājošo, vēlāk to skaits palielinājās līdz 130. Kaut arī šai maizei tāpat bija sava garoziņa, tomēr darbs mājās izrādījās gana labs kā jaunajām māmiņām, tā sievietēm pirmspensijas vecumā. Sievas galvenokārt auda lakatus, arī šalles, plecu šalles, linu dvieļus, prievītes. Norma — 60 lakatu mēnesī, par vienu maksāja vairāk nekā 2 rubļus, bet bija sievas, kas mēnesī noauda 100 lakatiņus un nopelnīja labu pensiju. Divreiz mēnesī Rīgā notika mākslas padomes sēdes, uz kurām vajadzēja vest labākos darbus. Tos padome vērtēja un parasti piešķīra augstāku kategoriju. Tad arī sievas centās. Saskaņoja krāsas, batikoja, vērpa pīnītes. Lakati Dundagas sievietēm bija vieni no skaistākajiem Latvijā. Diemžēl tos iesaiņoja jau Dundagā un tā anonīmi sūtīja pircējiem plašajā Krievijā. Lietišķās mākslas izstrādājumi bija plaši pieprasīti, un tie arī bija skaisti. Par sevišķi labiem darbiem, ko parādīja mākslas padomei, piešķīra prēmijas. Centos, lai labākās audējas iegūtu šo pamudinājumu, tādēļ uz katru padomi vedu 2 — 3 sievu skaistākos darbus.

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta tapšanā A. Goldbergai un M. Krūziņai!

Turpmāk vēl.

Iepriekšējā numurā ieviesusies kļūda: *Dailradē* strādāja 3000, nevis 100 000 cilvēku.

Veidosim fotogaleriju!

Paldies visiem, kas atsaukušies un dāvājuši savus vecos māsaimniecības un amatniecības priekšmetus no Dundagas baronu laikiem, kas jau izvietoti esošajās izstādēs pils telpās!

Šoreiz lielāku uzmanību esam pievērsuši fotogrāfijām. Vispirms bija mākslinieces Velgas Eizenbergas ierosme, kurai daži jau atsaukušies, proti, kopīgiem spēkiem veidosim fotogaleriju — pieejamu plašakai apskatei! Fotogrāfijas apzināsim un sistemātizēsim sadarbībā ar Kubalu skolu — muzeju.

Godrīz katrā mājā atradīsies pa kādai vēsturiski nozīmīgai fotoliecībai, kas labākajā gadījumā atrodas albumā, bet sliktākajā — mētājas starp daudzām nesistematizētām bildēm, varbūt pat pakļauta laika zobam.

Priecāsimies, ja varēsiet dāvināt dažādas fotogrāfijas no pagājušā

gadsimta, kuras uzņemtas gan Dundagas pusē, gan varbūt kādos nozīmīgos pasākumos apviet Latvijā un vēsta par vietām, cilvēkiem un vēsturiskiem notikumiem. Bet, ja foto-

turiskiem notikumiem. Bet, ja foto-

grāfiju īpašnieki vēlēties saņemt tās atpakaļ, izmantosim mūsdienīgu tehnikas iespējas, lai bildes saglabātu datorā.

Lūdzam atsaukties pēc iespējas drīzāk, jo pirmo izstādi plānojam atvērt jau Latvijas 90. jubilejas svētkos!

Alanda Pūliņa,
Tūrisma informācijas centra
vadītāja

Baiba Dūda, pils direktore

Moto piedzīvojumu sacīkstes

5. X Dundagas pagastā norisināsies moto piedzīvojumu sacīkstes *Dundagas rudens 2008.*

Tradicionālās piedzīvojumu sacīkstes nu jau vairāk nekā 7 gadus Latvijā kļuvas par aktīvās atpūtas cienītāju neatņemamu dzīves sastāvdaļu. Trešo gadu sadarbībā ar Latvijas Motosporta federāciju notiek moto piedzīvojumu sacīkstes (MPS). Tās radušās, apkopojot bezceļu (enduro) moto braukšanas un sacensību rīkošanas pieredzi. Galvenie idejas īstenotāji ir Latvijā labi pazīstami tradicionālo piedzīvojumu sacīkšu dalībnieki, kā arī bezceļu (enduro) motobraucēji Mārtiņš Sils un Zigmārs Brunavs, pēc kuru ierosmes šogad ir nodibnāts moto piedzīvojumu klubs *apPasaule*. Sacensības jau otro gadu ir ieguvušas Latvijas čempionāta statusu.

MPS pamatā ir motosportistu orientēšanās apvidū, pārvarot sarežģītus un fiziski smagus šķēršļus. Skatītājiem īpaši interesants būs speciālais uzdevums, uz kuru konkrētā laikā ierodas visas komandas. Šoreiz tas notiks Vīdales karjerā no plkst. 12.00 līdz 14.00. Savukārt sa-

censības no dalībniekiem prasīs pat 13 stundu izzinību.

Šogad MPS norisinās 4 posmos, rezultātus vērtējot katrā atsevišķi. Dalībnieki pēc grūtības pakāpes ir sadalīti elites, sporta un tautas klasē. Papildus trasē dodas arī velosipēdistu komandas. Dundagas posmam ar pagasta padomes atbalstu startu dos Dundagas pili.

Šogad dalībnieki jau ir sacentušies Maltā, Taurupē un Kabilē. Rezultātu apkopojumu un sacensību foto skatīt interneta lapā www.appasaule.lv.

Sacensību gaita

7.00 starts elites klasei no Dundagas pils

10.00 starts tautas un sporta klasei no Dundagas pils

20.00–22.00 speciālais uzdevums — īpaši aizraujošs pasākums skatītājiem Vīdales karjerā

21.00 provizorisks apbalvošana Dundagas pili

Viesi, līdzjutēji un vienkārši brīvā laika pavadītāji varēs ar savām automašīnām apmeklēt pagasta interesantākās vietas nelielā orientēšanās tūrē, ko atbalsta a/s *PURE FOOD*. Prasīt kontrolkartes rīkotājiem sacensību centrā.

Sacensības notiks visā Dundagas pagasta teritorijā — ceļos un nēcēļos. Lai neradītu bīstamas situācijas, aicinām būt uzmanīgiem un izprotošiem, sacensību vietā sastopot aizrautīgus motosportistus.

Visiem jaukas vasaras brīvdienas vēlot, **MPK apPasaule pārstāvji Mārtiņš Sils, t. 29227217, un Zigmārs Brunavs, t. 29404218**

Oktobrī pagastmājā

8. X plkst. 14.00 Veselības aizsardzības un sociālās palīdzības komiteja

10. X plkst. 10.00 Izglītības, kultūras un sporta komiteja

15. X plkst. 14.00 Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja

22. X plkst. 14.00 Finanšu komiteja

29. X plkst. 14.00 padomes sēde

Aizgāja dundadznieks tālu

Irinas Vītolas līdzsvars

«Lai strādātu šo darbu, jāinteresējas par pasaulē notiekošo,» sarunā uzsvēra Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietniece Irina Vītola. Vienlaikus Irina (meitas uzvārdā Kabaļska) nemitīgi atzinās mīlestībā pret savu bērnu dienu zemi — Dundagu.

Dundagas puse

«Nupat atskārtu, ka nākamgad piedzīvošu savdabīgu līdzsvaru. Mūža pirmo pusi esmu aizvadījusi Dundagā, otra būs pagājusi ārpus. Mamma Lilīta bija dundadzniece, nevejniece. Tētis Vasiļijs bija ukraiņis, pēc lielās vētras 70. gadu sākumā Dundagas pusē tīrīja mežus. Abi iepazinās, apprecējās. Dzīvojām pie Dundagas slimnīcas, vēlāk pārcēlāmies uz Dundagas centru un vasaras pavadījām omes mājās *Andžinos*, kur mīta vairākas ģimenes.

Tētis iemācījās latviešu valodu, un es no bērna kājas esmu runājusi latviski. Man iedeva tēta mammas vārdu, kas nomira pāris mēnešus pirms manas dzimšanas. Kādreiz tas nepatika, bet laika gaitā savu vārdu esmu iemīļojusi.

Mācīties sāku *Mazajā skolā* pie skolotājas Vizmas Graudiņas, vidusskolā mani audzināja Skaidrīte Sniedze. Joprojām sazinos un satiekos ar mīļajiem bērnudārza biedriem. Pavisam esam kādi astoņi, un viņu domas man ir svarīgas. Dunda-

šāk. Piedevām tagad ir burvīgais teātra sports jeb improvizācijas teātris. Žēl, ka vairs nemācos Dundagas vidusskolā!

Vidusskolas klasē bijām tikai 14, daži skolēni pievienojās no Pūnām un Popes. Turējāmies kopā, nestrīdējāmies, neaprunājām cits citu. Beidzām skolu 1991. gadā, Atmodas laikā. Atceros Ziemassvētku eglīti, ko lūkojām svinēt tautiskā garā. Īpašs paldies skolotājam Imantam Brusbārdim, kurš uzdrīkstējās mācīt mūsu zemes vēsturi, stāstīt par pirmskara Latvijas Republiku. Viņa aizrautība arī mūsos modināja interesi. Pati gan vēsturi nestudēju, bet joprojām ar patiku lasu grāmatas par vēsturi. Atceros arī Valda Ābola latviešu valodas stundas. Kad no mums, piektklasniekiem, kāds nebija izlasījis obligāto lasāmgabalu, tad Valdis lika stāstīt pasaku. Tātad no atbildes neviens nevarēja izsprukt. Priecājos Valdi Rīgā satikt!

Esmu piedalījies pēdējos divos vidusskolas salidojumos un ar ne-

trūkst — dabas, puķu dārzu... Reti iznāk tikt uz Dundagu, bet, kad aizbraucu, tad vienmēr ar sajūsmu, — vai sēnēs vai vienkārši stārķus paskaitīt. Diemžēl tuvu radu dzimtajā pusē vairs nedzīvo, īpašumu arī nav. Dažreiz pavīd doma kādu iegādāties. Kas zina...

Uzmanīgi sekoju norisēm Dundagā. Pagasta centrs ir skaisti saposts, pils ir apdzīvota, liela vērtība ir Mākslas un mūzikas skola. Dzirdēju gan bēdīgo ziņu par tukšo tautas namu. Priecātos, ja pa īstam atdzīvotos estrāde un vecās, jaukās tradīcijas vasaras vakaros rīkot brīvdabas izrādes.»

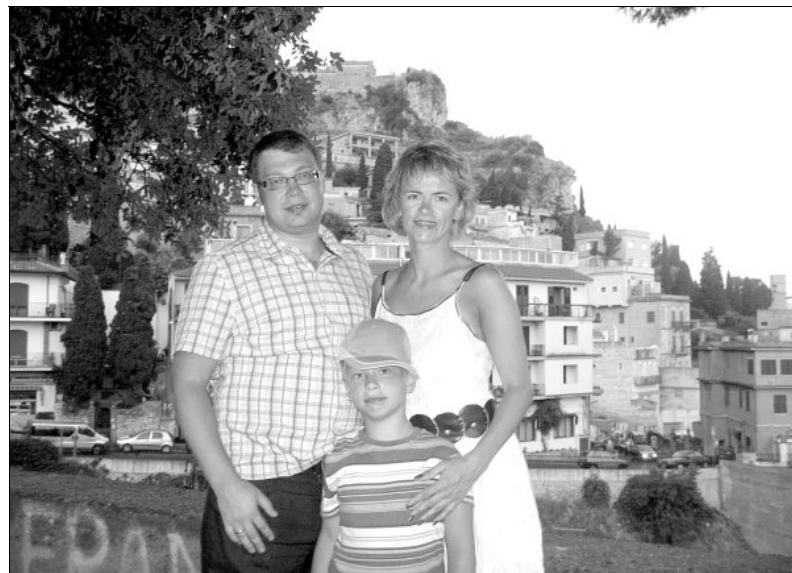
Valodu prieks

Poliglots ir cilvēks, kas prot daudz valodu, skaidro *Svešvārdu vārdnīca*, gan neprecizējot, cik valodu pratējs par tādu uzlūkojams. Irina Vītola līdztekus dzimtajai latviešu valodai prot krievu, angļu, franču un itāļu valodu, skolā apguvusi vācu valodu un nedaudz ielauzusies esperanto, drīz pēc vidusskolas mācījusies arī norvēģu valodu. Tā piemirsusies, bet Irina ir pārliecināta, — laiciņu padzīvojot Norvēģijā, arī šī valoda atjaunotos pilnībā. Protams, valodu dotumi ir īpašs talants, bet ko valodu zināšanas dod? Vispirms — tās nāk par labu darbā. Otrkārt, daudzās mēles lieti noder ceļojot. Laikam jau ikvienas valsts iezemieši atplaukst pret tūristu, kas labi runā viņu dzimtajā valodā. Tieši tā izdodas labāk izprast svešas zemes būtību.

Franču valoda Irinas dzīvē ienāca 2002. gadā. Kopš tā laika Irina divreiz mācījusies kursus Francijas kultūras centrā Rīgā, trīs mēnešus intensīvi apguvusi franču valodu Freiburgas universitātes vasaras kursos Šveicē.

«Šogad maijā Francijas kultūras centra direktora vietnieks, atašejs franču valodas un izglītības jautājumos Pjērs Barts un Starptautiskās Frankofonijas organizācijas padomnieks Stefans Lopezs darba pusdienās mani burtiski piespieda divas stundas runāt franciski! Abi kungi arī ieteica doties uz vienu no labākajiem franču valodas apguves centriem Francijā. Tur, Provansā, divas nedēļas augustā katru dienu no deviņiem rītā līdz desmitiem vakarā pavadīju spraigās mācībās. Cēlos sešos no rīta, lai uzrakstītu mājas darbus. Tagad jūtu, ka spēju franciski izteikt visu, ko gribu, un mani saprot. Manī pamodusies liela interese par šo valodu un zemi.

Šogad parakstīts memorands starp Latviju un Franciju par franču valodas apguvi mūsu valsts pārvaldes iestādēs. Novembrī Latvija iegūs novērotāja statusu starptautiskajā Frankofonijas organizācijā. Gribu mudināt dundadzniekus, sevišķi jauniešus, pievērsties franču

• Ar dzīvesbiedru Māri un dēlu Kārli Sicīlijā 2006. gadā.

valodai. Eiropas Savienībā otrā oficiālā valoda ir franču. Briselē ES kuluāros galvenokārt dzirdama franču valoda. Zinot šo valodu, jauniešiem paveras iespējas studēt Francijā vai kādas franciski runājošas zemes augstskolā. Tas savukārt nozīmē iepazīt atšķirīgu mācīšanas un domāšanas veidu. Es pati labprāt studētu kādā Francijas augstskolā!

Ja Dundagas vidusskolā sāktu darboties franču valodas pulciņš, jūs varētu lūgt Francijas kultūras centra darbiniekiem vasarā rīkot izbraukuma kursus. Vislabāk, protams, ir padzīvot attiecīgās valodas vidē. Piemēram, kādā Francijas mazpilsētā, kur valda nesteidzīgs ritms.»

Juriste: no finansēm uz ārlietām

«Pēc vidusskolas nomācījies divgadīgā juristu programmā, lai saprastu, vai tiešām to dzīvē vēlos. Pēc tam Latvijas Universitātē ieguvi jurista diplomu un vēlāk Ženēvā studēju starptautiskās tiesības.

No 1999. līdz 2007. gadam ar divu gadu pārtraukumu Finanšu ministrijā vadīju trīs finanšu ministru birojus. Saskaņoju ministra darba kārtību, kārtāju dokumentu plūsmu. Tur valdīja labas attiecības, bet man pietrūka izdevības pa īstam likt lietā juridiskās un valodu zināšanas. Pērn pavasarī pieteicos konkursam Ārlietu ministrijā, un tagad esmu valsts sekretāra vietniece personālpolitikas attīstības jautājumos. Man jāizstrādā personāla attīstības stratēģija, jāvada personālpolitikas direkcija, kuras pienākums ir diplomātu rotācijas, apmācības plānošana un risināt personāla ikdienas jautājumus. Mēģinām palīdzēt diplomātu ģimenēm, jo tas nebūt nav viegli — visai bieži mainīt dzīvesvietu, iekļauties citu valstu dzīvē, un jo sarežģītāk ir diplomātu bērniem — mācīties svešu zemju skolās, bet pēc tam atgriezties Latvijas skolā.

Droši vien par šīs jomas darbu

cilvēki ikdienā daudz nedomā un arī nezina, bet, ja nu kādam ārzmēs diemžēl gadās iekļūt ķībelē, tad viņš meklē savas valsts vēstniecības Konsulāro departamentu.

Man darbs šķiet interesants. Lai te strādātu, jāinteresējas par pasaulē notiekošo, jāpārzina iekšpolitika un jābūt savas valsts patriotam.»

Un vēl no Irinas Vītolas vizītkartes

«Jau 13 gadus esmu precējusies ar Māri Vītoli, mums ir 9 gadus vecs dēls Kārlis. Priecājos, ka arī viņš līdztekus angļu valodai apgūst franču valodu. Mūsu ģimenei patīk ceļot. Tad izmantojam valodu zināšanas. Bet mājās atpūšoties esam iecienījuši vecās, labās galda spēles. Monopoli, cirku un manu vecāku iemīļoto riču-raču! Šīs spēles attīsta komandas garu un arī labu vēlmi sacensties. Televīziju nevajag!

Kopš agras jaunības sirdij tuvs ir teātris. Latviešu izrādes noteikti cenšos noskatīties, citu gadu gribu aizbraukt uz Avinjonu — pilsētu Provansā, kur gandrīz mēnesi, parasti jūlijā, noris teātra festivāls.

Labprāt draugu pulkā skatos kino, lai pēc tam kopīgi diskutētu par redzēto un iegūtajām atziņām. Rudenī apmeklēju *Arsenālu*.

Mani nomāc pelēkas, drūmas debesis. Tādā laikā, ja vien iespējams, cenšos izrauties uz kādu Eiropas pilsētu, kur spīd saule.

Pati neesmu nevienā politiskā partijā, bet politiskajā dzīvē, vēlēšanās un tautas nobalsošanās es piedalos. Tikai tā, ar savu paraugu, varam mācīt bērnus. Latvieši diemžēl vairāk grib visus kritizēt, nevis paši piedalīties.

Pati joprojām esmu gatava jaunām iespējām. Vienu mērķi sasniedzot, jāskatās pēc cita. Jūtu sevi interesēti par mākslu. Varbūt tas ir kaut neīstenojies. Joprojām gribas mācīties. Manī ir tāda krustceļu izjūta.»

Alnis Auziņš

Foto no I. Vītolas albuma

• Pēdējie Ziemassvētki ar tēvu 2003. gadā. No kreisās: Vasiļijs, Irinas māsa Marina ar dēlu Mareku un Irina ar dēlu Kārli.

gā gan redzami reti, arī no klasesbiedriem tur dzīvo tikai daži.

Īpaša nozīme pusaudža un agrās jaunības gados man bija teātrim. Esmu lielu pateicību parādā Vairai Kamarai, kas spēja mani, bīklu bērnu, sešos gados atvērt un pilnībā pārvērst. Spēlējām etīdes, mācījāmies daiļrunāšanu, deklamējām dzejoļus. Priecājos, ka režisore joprojām darbojas Dundagā, turklāt šķiet, vēl aizrautīgāk un pārliecino-

pacietību gaidu nākamo. Kaut biežāk notiktu! Gribas dalīties ar idejām, palīdzēt mīļajai bērnu dienu zemei, kā vien spētu. Ja Dundagā notiks franču valodas intensīvie kursi, tad noteikti būšu klāt. Dzīve ļāvusi iepazīt Itālijas un Francijas šarmu, bet vienmēr lepojos ar savu izcelsmi un paziņām uzsveru, ka esmu meža meita. Atceros, kā, sēžot divriteņa aizmugurē, abi ar tēti braucām uz mežu. Rīgā tā pie-

Jātnieki Kalējos

18. VIII Pāces Kalējos sacentās apmēram 20 jauno jātnieku. Atbilstoši pieredzei un sagatavotībai viņi izmēģināja spēkus 3 dažādās grūtības maršrutos.

Apmēram pirms gada mūsu pagasta lielākajā zirgu audzētavā notika kuplas sacensības, kurās piedalījās daudzi spēcīgākie Latvijas jātnieki. Šogad sacīkstes bija domātas tikai jaunajiem sportistiem.

Paldies sacensību rīkotājiem Maijai Dāvidsonei un Hansam Herbstam, kas ļāva izmēģināt spēkus dažādās distancēs jaunajiem jātniekiem no Rīgas, Ventpils un Ventpils rajona, kā arī z/s *Kalēji*

(mājiniekus pārstāvēja Liene Filipa, Diāna Kristiņa un Līga Auziņa). Pirmajā maršrutā, vadības parkūrā, jātniekiem un zirgiem nebija jālec pāri šķēršļiem. Otrais maršruts jau bija grūtāks, jo dalībniekiem bija jāpārvar 60 centimetru augsti šķēršļi. Trešajā maršrutā, konkūrā, distances šķēršļu augstums sasniedza 90 centimetrus.

Piemīnas balvas tika labākajiem, bet diplomu — gluži visiem dalīb-

niekiem. Pirmajā maršrutā sekmīgākie bija ventspilnieki no jātnieku skolas *Demora*. Uzvarēja Toms Akermanis, aiz sevis atstājot Noru Ziemeli un Lanu Apsi. Zirgs visiem viens — Digna. Diemžēl nevarām minēt labāko trijnieku otrajā maršrutā, bet trešajā pārāka par citiem bija Liene Bērziņa no Lipstiem (1. vieta ar zirgu Puario un 2. vieta ar zirgu Volga), bet Jurim Ābolam no SIA *Kursa Agro* 3. vieta ar zirgu Grezenu pavēlnieks. Vārda dienā īpaši sveica abas Lienes — Lieni Filīpu un Lieni Bērziņu.

Sacensībās neiztika arī bez zirgu nepaklausības un kritieniem. Taču galvenais ir mīlestība pret zirgiem.

Līga Auziņa

• Visjaunākajiem dalībniekiem treneri mazliet piepalīdzēja...

Dundadznieka foto

Par zaļu pat vēl zaļāks

Skola sākusies!

Kīniešu sakāmvārds vēsta, ka mācīties ir tas pats, kas irties pret straumi: tiklīdz pārstāsi airēt, tūlīt tevi nesīs atpakaļ. Aizvien jāizvirza jauni mērķi, lai mācīšanās būtu auglīga.

1. IX skolā sākās ar Zinību dienu, svinīgajā pasākumā kopā pulcējot 516 skolēnus un 50 pedagogus. Būtisks pārdomu brīdis tas bija 12. klašu skolēniem, jo nākamais 1. IX katram jau būs kādā citā mācību iestādē, taču turpinās jaunie pirmklasnieki, kurus 12. klases veda uz pirmo mācību stundu *Mazajā skolā*. Divpadsmitie bija sagatavojuši iepazīšanās rotaļu pie skolas, klasē pirmklasnieki deva svinīgu zvērestu, kuru apliecināja ar krāsā iemērtu savas plaukstas nospiedumu. Jaunajiem skolēniem tika mazi dāvanu komplektiņi, kuros varēja atrast 12. klašu sagatavoto apsveikumu, skolēnu apliecības un *Zelta zivtiņas* sākumkomplektu. Paldies SIA *Lielzieds* par ziediem un baloniem!

9. IX pirmo reizi šajā mācību gadā kopā sanāca skolēnu pašpārvalde, ievēlot jaunu vadītāju — Rūtu Šermukšni. Viņai palīdzēs 15 dalībnieki no 5. līdz 12. klasei. Sanāksmē skolēni vērtēja iepriekšējā mācību gadā paveikto un veidoja pasākumu plānu 2008./2009. m.g. I semestrim.

11. IX klašu audzinātāju metodiskā komisija novērtēja iepriekšējā gada audzināšanas darbu, iepazīnās ar Talsu rajona disku pilsonis-

kajā audzināšanā *Tu esi Latvija*, kurā apkopotu dažādu skolu pieredzes materiāli pilsoniskajā audzināšanā, un pārrunāja Valsts Jaunatnes iniciatīvu centra audzināšanas darba aktualitātes 2008./2009. m.g., kas būtu vērā nemamas, veidojot klases stundas. Īpaša vērība šajā gadā jāpievērš skolēnu patriotiskajai audzināšanai un pilsoniskajai aktivitātei, kā arī konfliktu un atstumtības mazināšanai, ievērojot saskarsmes kultūru.

«...vēl pēc desmit gadiem gribētos, lai mūsu valsts būtu neatkarīga tāpat kā šodien. Lai visiem būtu darbs un dzīves telpa, mazāk to cilvēku, kas neko negrib darīt. Lai par Latviju zinātu visās valstīs, jo mums būs daudz labu sportistu, zinātnieku un izcilu valsts vīru. Lai to panāktu, mums šodien ir daudz jāmacās un jācenšas būt saprotošiem.»

No Ditas Elīnas Silas pārdomu darba par Latviju pēc 10 gadiem

Arī mūsu skola ir gatava rosīgi piedalīties Latvijas 90. jubilejai veltītajos pasākumos. Pirmais konkurss, kurā Dundagas vidusskola piedalās, ir *Latvija. Nākamie 90*. Kas ir *Nākamie 90*? Tie ir mūsu valsts

bērni, kam ir savs viedoklis par valsts nākotni. Konkursā piedalās trīs mūsu skolas audzēkņi: 12. klases skolniece Rūta Šermukšne, Magda Frišenfelde un 5. klases skolniece Dita Elīna Sila. Katru meiteni ieteica kāds skolotājs, rakstiskā pieņemšanā atspoguļojot īsu skolēna dzīvesstāstu, kas ļauj spriest par viņa rakstura īpašībām, interesēm, mērķtiecību un panākumiem. Pašas meitenes rakstīja eseju — redzējumu par Latviju pēc 10 gadiem, atklājot savus uzskatus par vērtībām un principiem, uz kuriem jābalstās mūsu valstij. Pieteikumus izskatīs Latvijā atzītas personas, kas izvēlēsies 90 bērnus un jauniešus — *Nākamos 90*. Latvijas Republikas 90. gadadienas priekšvakarā, 17. novembrī, viņi atradīsies uz Nacionālā teātra skatuves, tāpat kā to redzam Viļa Rīdzenieka fotogrāfijā iemūžī-

vēros vecāki, bet 18. novembra rītā LTV ēterā — visa Latvija.

23. IX Karoga svētkos mācību iestādē viesosies *Foto Kolors*, pie skolas karoga fotografēsies labākie skolēni, audzēkņi varēs fotografēties kopā ar klasi un audzinātāju, ar draugiem un individuāli, turklāt visi varēs nofotografēties skolas kopējā foto.

3. X par Skolotāju dienas norisi rūpēsies 12. klases skolēni un viņu audzinātājas.

9. X ar radošajām darbnīcām un pasākumu zālē notiks 5. klašu uzņemšana, 10. oktobrī — 10. klašu uzņemšana un diskotēka.

No 1. IX sadarbībā ar kompāniju DEAC (Digitālās Ekonomikas Attīstības Centrs) Dundagas vidusskolā 5.-12. klasēs ievieš elektronisko žurnālu. Tas nozīmē, ka šajā klašu grupā vairs neizmantos žurnālu tālruni, kas izņemta no skolēnu sekmēm, kavējumi, mājasdarbi un citas ziņas glabās elektroniski. Tas ļaus skolēniem un vecākiem, ja viņi to vēlēties, sekot līdzi skolēna sekmēm, kavējumiem un uzdotajiem mājasdarbiem. Pie skolas sekretāres iespējams saņemt un aizpildīt iesniegumu, kurā norādīts, ka vecāks vēlas pieeju žurnālam internetā un saņemt SMS savā mobilajā telefonā par skolēna sekmēm un kavējumiem. Šis pakalpojums vecākiem maksās ne vairāk par Ls 2 mēnesī, — tas atkarīgs no saņemto īsziņu skaita. Svarīgi, ka žurnāls internetā būs pieejams tikai tiem vecākiem, kuri iesnieguši iesniegumu par SMS pakalpojumu.

Tiekamies Kubalos!

Valsts pētījumu programmas *Le-tonika* ietvaros 21. oktobrī plkst. 12.30 Kubalu skolā-muzejā notiks pasākums *Dundaga Sofijas Dravnieces atmiņās*.

Atcerēties pazīstamo novadnieci šoreiz rosina Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts. Kopīgi atvērsim valodnieku sarūpēto jauno grāmatu *S. Dravniece «Dundagas izloksnes teksti»*, tāpat mūs sagaida dzimtā dundžiņu mēle visapkārt, atmiņas par Skolotāju, silta maizes krāsns un, protams, satikšanās prieks. Par pasākuma norisi un transporta iespējām atbild muzejs, tālr. 63254335; 26514118.

Ivars Abajs, muzeja vadītājs

Joprojām vecāki vismaz reizi mēnesī varēs saņemt sekmju izrakstus par savu bērnu sekmēm un kavējumiem.

Lai arī pagaidām pāreja uz elektronisko žurnālu paredzēta tikai 5.-12. klasēs, nākotnē projektā varētu iesaistīties arī sākumskolas klases. Tuvāk par e-klasi interneta lappusē www.e-klase.lv, bet pamācību par e-klases lietošanu vecākiem varat skatīt skolas mājaslapā www.dundaga.lv/skola.

Norika Rēriha, direktora vietniece audzināšanas darbā

Ģerboņa putns

Kas ir mednis?

1922. gadā Latvijas Mednieku biedrības izdevumā *Mednieks un Makšķernieks* K. Zītars raksta: «Katram medniekam zināms, kā viņam iedrebas sirds un trīsas pārņem ķermeni, kad mednis, uzlidojams savu spēcīgo spārnu vicieniem, pārtrauc meža šalkas vai pavasara vakaru rētās un rītu austrās dzied kaislo mīlestības un slavas himnu savas varenās ciltis mātēm».

Mūsdienās retais spētu uzrakstīt tik poētiski, vairāk ir to, kas zina teicienu par zīli rokā un medni kokā, par pašu medni nezinot gandrīz neko.

Mednis ir tipiska ziemeļu puslodes skujkoku mežu apdzīvojoša vistveidīgo putnu suga ar izteiktu dzimuma dimorfismu, proti, mātītes (vistas) ir gandrīz divas reizes mazākas par tēviņiem (gaiļiem). Gailis ir apmēram tītara lielumā, tā svars var sasniegt 5 kg, savukārt vistas svars ir ap 3 kg. Medņu pieaugušie gaiļi ir ļoti uzticīgi savai dzīvesvietai. Zinātniekiem ir dati par gaiļiem, kas pat pēc 10 gadiem nometīti tikai 1 km attālumā no

gredzenošanas vietas.

Viena no būtiskākajām medņu dzīves cikla sastāvdaļām ir riests — vieta, kur ik gadu pulcējās medņu gaiļi un vistas, lai pārotos. Agri pavasarī gaiļi izveido ap 30 ha lielas riesta teritorijas, kas radiāli izvietojas ap riesta centru un maksimāli sniedzas 1 km attālumā no tā. Jaunie gaiļi (līdz trīs gadu vecumam) nav saistīti ar noteiktu teritoriju un sezonas laikā var apmeklēt vairākus riestus, tā ietekmējot gaiļu skaitu tajos.

Aprīļa vidū sākas pārošanās laiks. Riestus sāk apmeklēt mātītes. Tās vēro dziedošos gaiļus un laiku pa laikam izdod dobjū skaņu, tā saucamo kvokšķi, tā spēcīgi rosinot tēviņu aktivitāti. No visiem aprīlī dziedošajiem meža putniem mednis ir pirmais. Tas savu dziesmu sāk tumsā, agri pirms meža strazdu un sarkanrīklišu dziedāšanas. Gaiļa dziesma ir ļoti klusa, tālāk par 200 m to parasti nedzird.

Starp riestojošajiem gaiļiem visas sadalās nevienādi — dažus gaiļus izvēlas 3–6 vistas, bet citus —

neviena. Gaiļa popularitāti lielā mērā nosaka tā ieņemtās teritorijas lielums, uzvedība (kauslīgums) un ārējais izskats. Šis pazīmes liecina par labāku ģenētisko potenciālu, kas pēcnācējiem nodrošina lielāku spēju izdzīvot. Vistu gaumei parasti atbilst vecākie gaiļi.

Vistas sāk apmeklēt riestu ap 20. aprīli, taču vēlā pavasarī medņu gaiļi var nedziedāt pat aprīļa vidū. Medņu pārošanās notiek 5–15 ha lielā riesta platībā nepilnu nedēļu.

• *Medņu gailis uz meža ceļa*
• *Dažas nedēļas vecs mazulis.*

Foto: Māris Strazds, Helmut Hofmanis no putnubildes.lv

galvenā barība. Pavasarī pirmā barība pēc vairāku mēnešu *skuju diētas* ir spilvu lapas un ziedi. Vasarā medņi skujas patērē mazāk, vairāk mēlojas ar mellenēm un zilenēm. Vēlāk ēd arī kadiķu skujas un ogas, dažādas sēklas, kā arī paparžu, vītolu, apšu, bērzu un alkšņu lapas un dzinumus, arī egļu skujas. Reizēm arī dažādus kukaiņus un to kāpurus. Rudenī uz ceļiem ar grants segumu, kas ved cauri lieliem mežu masīviem, var sastapt medņus knābajam mazus akmentiņus (*gastrolitus*). Ar to palīdzību vistveidīgie putni muskuļkuņģī sasmalcina barību.

Cāļu pirmo divu nedēļu galvenā barība ir dažādi bezmugurkaulnieki — skudras, to oļiņas un zirnekļi. Dažviet Eiropā tieši skudru skaita samazināšanos zinātnieki uzskata par iemeslu medņu skaita lejupslīdei — cāļiem nav, ko ēst.

Helmut Hofmanis, Slīteres nacionālā parka administrācijas ornitologs

Daži fakti

Izplatība vienmēr bijusi saistīta ar skujkoku mežu izplatību. Vēl 20. gs. 30. gadu beigās medņi ir bijuši daudzviet, kur mūsdienās to vairs nav.

Skaitis — pēc pētnieku aplēsēm, medņu skaits Latvijā pēdējo 80 gadu laikā ir samazinājies vairāk nekā divreiz. Pašlaik Latvijā ir apmēram 2800 medņu gaiļu. Ziemeļkurzeme un Ziemeļaustrumlatvija ir medņiem bagātākās teritorijas valstī.

Aizsardzība. Mūsu likumi paredz šīs īpaši aizsargājamās un ierobežoti izmantojamās sugas aizsardzībai veidot mikroliegumus — valsts aizsargātas teritorijas, lai saglabātu vietu, kurā atrasta aizsargājamā suga. Patlaban Latvijā ir izveidoti 365 mikroliegumi medņa aizsardzībai.

Pēc 100 gadiem. Pētnieki prognozē, ka Kurzeme būs pēdējā vieta Latvijā, kur 21. gs. beigās medņus vēl sastaps. Pasaules klimatisko pārvērtību dēļ daudzas putnu sugas Latvijā izzudīs, toties parādīsies citas, līdz šim pie mums neredzētas.

Ne no maizes vien

Piedzīvojums džungļos

Dundagas baptistu draudze vasarā pulcēja bērnus Bībeles skolā Atsaucies vienam vienīgajam patiesajam Dievam. Gandrīz nedēļu kopā darbojās vietējie baptisti, luterāņi un Prieka vēsts kristieši.

Kristīne Smelte: — Un tagad mūsu iepazīšanās spēlē vietām mainās tie bērni, kas bijuši Āfrikā!

Ģirts: pielec kājās un skatās, kurš no bērniem arī piecēlies, lai mainītos ar to vietām, taču... tāda nav. Un Ģirts domīgs apsēžas.

Kristīne: — Vai tiešām Ģirts ir bijis Āfrikā?

Ar šo un citām iepazīšanās spēlēm pēc rīta dievkalpojuma augusta vidū iesākas bērnu Bībeles skolas nodarbības baptistu baznīcā. Tā kā izraudzītā tēma bija *Džungļi*, tad pa baznīcas sienām «lēkā» zaļas var-des un «ložņā» oranžas ķirzakas. Mūzikas klases 3 logi ir aizlīmēti ar zaļu kreppapīru, un telpā valda zaļ-gana krēsla, bet pie baznīcas ārdurvīm toveros «aug» divas palmas ar zaļrūtainas vaskadrānas lapām.

Kāds džungļiem sakars ar Dievu? Džungļus, tāpat kā visu pārējo, ir radījis Dievs! Visu to Viņš redzēja labu esam. Šo pirmo atbildīgo Bībeles stundu bērniem vadīja Pauls — pirmoreiz skolotāja lomā.

— Kā gāja? — apjautājos vēlāk.

— Labi, ka bijām divatā ar mācītāju Andi, — atzina Pauls. — Es stāstīju, ka Dievs radīja pasauli 6 dienās, bet Andis, ka mums jā rūpējas par Dieva uzticēto.

Rokdarbi pirmajai dienai piemeklēti neparasti — melnas krāsas kartona rāpuļi un lidoņi. Ieva vada rokdarbu pusstundu un uzsver, ka ikkatra dzīva radība Dievam ir mīļa, katru Viņš radījis īpašu. Kas īpašs šajos melnajos kustoņos? Katram bērnam tiek pa plastmasas irbulītim, ar kuru pakasot no kartona pa-

pagailīša sāk lobīties nost melnas krāsas drupatiņas, zem kurām atklājas varavīkšņains putns! Priečgs atklājums — ikviena necila radībiņa sevī slēpj interesantu pasauli.

Arī mūzikas nodarbībās skan dziesmas par džungļiem, un katru rindiņu pavada izteiksmīga kustība. Kurš ir Kungs pār džungļiem? — Bum, bum. Kurš ir Kungs pār jūru? — Buļ, buļ. Kurš ir Kungs pār pasauli? Un kurš ir Kungs pār mani? Atbilde šai dziesmiņai — JĒ-ZUS — bērniem jāprot pateikt gan skaļi, gan klusi, gan mīļi.

Mūziķēm Sandrai un Inesei, tāpat pārējiem nodarbību vadītājiem, slodze ir gana liela, jo visi 53 uz Bībeles skoliņu atnākušie bērni sadalīti 3 vecuma grupās pa 16–20 katrā. Tātad katra nodarbība jānovada 3 reizes. Mūsu skoliņā katru dienu ierodas arī Atis no pansionāta. Viņš ir aktīvs runātājs un darītājs, un bērni viņu uzņem labvēlīgi.

Vēl spēlējam spēles par džungļiem un džungļu iemītniekiem. «Piraiju» uzdevums ir nelaist zivis prom pa upi, bet noķert tās un padarīt paklausīgas. Visīstākie pārdzīvojumi bērniem saistās ar Kristīnes

sagādāto izpletņlēcēju «parašutu». Kad pāri par 50 bērniem saķeras izpletnim apkārt un apsēžas, piespiežot to pie zemes un kājas pabāžot apakšā, tad visi kopīgi izvēl «haizivi» — Paulu un «glābēju» — Ati. «Haizivs» uzdevums ir rāpot pa izpletņa apakšu un ievilkst aiz kājām pie sevis pārējos bērnus. «Glābēja» uzdevums ir palīdzēt bērniem turēties «haizivij» pretī. Uztraukums ir liels, neiztiek arī bez asarām. Kad Marta «haizivij» pretojas kliegdamā, tad mazās māsas Maijas acīs saskrien asaras.

Katras dienas noslēgumā Andis vada dievkalpojumus, visi dzied apgūtās dziesmas un cienājas ar arbūziem un banāniem.

Ko bērni apguva un uzzināja šajās dienās?

To, ka Dievs ir Radītājs un radīja visu labu. Cilvēks ir grēcīgs un nespēj turēties pretī kārdinājumiem. Jēzus, mīlēdams cilvēkus, izcieta sodu par viņu grēkiem. Cilvēka dvēsele ir nemirstīga, un zemes dzīvē sapelnītie darbi, domas un vārdi mūs noved vai nu debesīs, vai ellē. Bērni varēja lūgt Jēzu kļūt par viņu draugu un aizstāvi visam mū-

žam.

Noslēgumā dažas bērnu atsaucsmes, ko saņēmām, uzdodot divus jautājumus portālā draugiem.lv: «Kā tev patika vasaras Bībeles skola?» un «Kas tev patika visvairāk?» (nemainot bērnu rakstību).

Rūdolfs: Mmm dziedāšana

Ģirts: spēles pēcpusdienā

Alise: bībeles skola man ļoti patika ... rokdarbi kad mēs abgleznojām krekļus

Laura: MAn VBS ļoti patika, un nav nekas tāds ko varētu izcelt!! viss bija forši

Viola Ieva: Vasaras bībeles skola bija ļoti forša. Man vis labāk patika rokdarbi.

Emīlija: Man visvairāk patika spēles un džungļu našķi!

Monika: man bībeles skola ļoti patika, ceru ka citos gados ari bus! kas patika vislabāk isti nemaku pateikt...

Sarmīte Zumberga

P. S. Jūs varat redzēt savu bērnu laimīgās sejas šajā vasarā, ielūkojoties Dundagas baptistu draudzes mājas lapā: www.lbds.lv/dundaga

Visa dzīve man viens ceļojums

Nezināmais jāizgaršo!

Dundadznieks Ivars Šleiners augusta otrajā pusē aizbrauca uz Monblānu, bet septembra vidū kopā ar Imantu Čakli no Ugāles piedalījās 8. pasaules čempionātā rogainingā Igaunijā. Kāpēc jādodas kalnos un jānodarbojas ar rogainingu? To vaicāju Ivaram.

Man bija 11 gadu, kad vecāki, ceļodami pa Gruziju, aizveda mani uz slēpošanas bāzi Čegetā. Pēc tam kalnos esmu bijis vairākkārt: mācoties Mālpils tehnikumā, —Karpatos; studējot Lauksaimniecības akadēmijā, — Elbrusā; organizēju grupu dundadzniekiem Karpatos, Krimā un Altajā.

18. augusta vakarā kopā ar vadītāju Ati Plakanu un pārējiem grupas biedriem ieradāmies skaistajā Francijas pilsētiņā Šamoni (*Chamonix*), kas gatavojās 160 km garajam tradicionālajam vairāku dienu skrējienam apkārt Monblānam (*Mont Blanc*, Baltais kalns).

Pirms doties paredzētajā maršrutā uz Monblānu, grupa iztur 3 pārbaudījumus: klints, ledus un sniega skolu. Klints kāpšanas mākslu šeit sāk apgūt no mazotnes. Savs ķermenis ir jājūt, un par to var pārliecināties, tikai apgūstot kāpšanu klintīs. Redzējām rāpjamies pusaudžus, ne vecākus par 15 gadiem. Lai nokļūtu uz ledāja, kāpām pa klintīs iekaltām trepēm, un bija jānokāpj tikpat kā no Pētera baznīcas torņa un arī jānokļūst atpakaļ. Kad trenējamies pa klintīm un ledu, lai

pēc tam dotos maršrutā, laiks bija miglains. Vienīgā saulainā diena bija sniega skolas maršrutā 3842 m augstumā. Apkārt žilbinošs sniegs, spoža saule un ar roku aizsniedzams majestātiskais Monblāns.

Lai piekļūtu nakts mītnei vairāk nekā 3800 m augstumā, man nācās iet 12 stundas. Taka vijās augšup caur dzīvībai bīstamiem, birstošiem akmeņiem, sniegu un īpaši stāvām klintīm. Saulainais laiks ļāva vērot brīnišķīgās kalnu ainavas: kalnu upes, strauji kūstošos ledājus, mežus, alpīnās pļavas ar kalnu slēpošanas trasēm. Klusumu iztraucēja vienīgi nelielie govju ganāmpulki, skandinot kakla zvanus. Pilsētā līdzīgu tirgo kā suvenīrus.

Uz Monblānu devāmies divos naktī. Sākums izskatījās cerīgs, bet vēlāk sākās krusa, migla un apledējums. Migla tā sabiezēja, ka 4500 m augstumā kāpienu nācās pārtraukt. Līdz virsotnei pietrūka divu stundu gājiena. Kalnos svarīgākais ir pašam nokāpt. Šovasar tas daudziem alpīnistiem tā arī neizdevās. Dažas stundas pēc atkāpšanās laiks kļuva skaists un saulains. Ja veselība atļaus, braukšu vēlreiz. Brīvājās die-

nās iekarojām 2525 m augsto Breventa virsotni.

13. un 14. septembrī piedalījās 8. pasaules čempionātā rogainingā Igaunijas nacionālajā parkā Karula, 30 km no Apes. Rogainings ir līdzīgs orientēšanās sportam. Galvenā atšķirība — rogainingā ir brīva izvēle, kādā secībā diennakts laikā sameklē punktus. Karulā startēja dalībnieki no 23 valstīm. Jaunāka-

jam dalībniekam bija 14 gadi, vecākajam — vairāk par 80. Vislabāk veicās mājiniekiem, Latvija komanda ieskaitē palika otrā.

Pilna laika rogainingā piedalījās pirmoreiz. Kam tas vajadzīgs, turklāt, ja tev pāri 50? Bet tas ir tāpat kā ar kalniem — ja meties iekšā nezināmajā, saņem tādu emocionālo

lādiņu, kādu citur nevari iegūt.

Ar orientēšanos sportu nodarbojos sen. 1972. gadā, piedaloties nakts sacensībās Doles salā, vēl lāgā nepazinu apzīmējumus kartē un no orientēšanās atgriezos līdz ar pirmajiem gaiļiem, kad visi jau bija finišējuši. Sportiskais azarts dīda no vienām sacensībām uz otrām. Šis sportiskais tūrisms notiek dažādās Latvijas vietās un bez vecuma iero-

bežojuma. Ir iespējas piedalīties arī ārpus mūsu zemes robežām.

Patikami, ka Talsu un Ventspils rajona orientēšanās sporta entuziasti ir nodibinājuši Kurzemē populāro Ziemeļkurzemes orientēšanās sporta klubu. Nezūdošu mīlestību uz sportu esmu iemantojis skolas laikā. Par to paldies fizikultūras sko-

lotājiem Ernestam Kajakam un Edvīnam Klēveram! Kaut arī mūsu ģimenē katram ir atšķirīgi talanti, taču radošais gars jūtams katrā. Par to es priecājos.

Kāds bulgāru rakstnieks ir teicis: «Dzīve ir kā tunelis ar zvaigzni galā, bet tev pēc šīs zvaigznes ir jātiecas.» Lai zinātu, kas ir šī zvaigzne, daudz kas ir jāizmēģina. Nezināmais ir jāizgaršo! Tā tu atklāj sevi un to, kas tevi patiešām saista straujajā dzīves ritmā. Man neaizmirstams palicis pirmais brauciens kalnos. Esmu piedzīvojis kalnu rūdījumu, kas atšķir svarīgāko no mazsvarīgā. Kāpjot kalnos, tu patiesi saproti, ko nozīmē izdzīvot, cik vērtīgs ir drauga plecs grūtā brīdī, ko var veikt, ja ir saliedēta komanda ar mērķi. Arī ikdienas darbā tam bijusi liela nozīme. Kalnos viss ir pa īstam. Kalni kļūdas nepiedod.

Orientēšanās savukārt ietver cilvēka fiziskās un garīgās spējas, iespēju augt, saglabāt veselību. Mūsu sabiedrībā to sabiedz straujā dzīve un stress. Gan kalni, gan orientēšanās dod iespēju atslēgties no ikdienas un rast enerģiju turpmākajam.

Protams, tas viss nenotiktu, ja nebūtu ģimenes un vecāku klusējoša «jā»: šos pasākumus saplānoju gadu iepriekš, kad nevarēja paredzēt vasaras un rudens lietavas. Paldies Mārai, Jurim, Jānim un vecākiem par izturību, paliecot mājās un rūpējoties, lai novāktu kartupeļu ražu!

Uzklausīja Diāna Siliņa

Foto no I. Šleineras albuma

Rūjienas pusē

Ainas Šleineres aicināta, kopā ar Dundagas pensionāriem septembrī braucu Ziemeļrietumvidzemi lūkoties.

Brīnišķīgajā ceļojumā daudz ko redzējām, uzzinājām un nogaršojām. Valmieras rajona Rencēnu pagasta z/s *Dulbeņi* vērojām, kā mežā alkšņu koku klučos audzē šitaki sēnes. Process ilgs, sarežģīts un ļoti atkarīgs no laika apstākļiem. Lai arī šitaki audzētāji centās mūs pārliecināt, cik šī sēne ir veselīga un vērtīga, iekārdināt mūs neizdevās. Pagāršojām gan žāvētas, gan svaigas, bet bez lielās sajūsmas. Taču putolais medus, ļoti gaišs un nesacukurojies, gan izraisīja interesi.

Rencēnu pagasta z/s *Vildēni* aplūkojām strausus, nandu, emu, vistas, gaiļus, pīles, paipalas. Ar spilgtu krāsainību izcēlās zelta fazāns un mandarīnpīle, bet pāvs astes vēdekli nemaz neatvēra. Palielā aplokā ap 30 zaķu meiteņu grauzā zāli, sēdēja uz pakaļkājām un ļekatoja, baltās, brūnās un melnās līpas kustinot. Īstu koncertu sarīkoja aitas. Pēc saimnieka klauvējiena no savas mājās iznāca baibaks jeb stepes murkšķis un uzreiz izrādīja dzīvu interesi par apmeklētājiem. Mazais ponij-

bērniņš, ko abas ar Rūti Biezbārdi redzējām maijā, bija jau krietni paaudzies un kopā ar citiem ēda zāli. Peru minicūka pa aploku staigāja viena: viņa trusim Tepikītim bija kārtīgi iekodusi ausī. Visjaunākais iemītnieks bija meža lapsas un sudrablapsas krustojums Filips.

Pēc pusdienām vienīgajā Rūjienas kafejnīcā aizstaigājām uz pienotavu nogaršot saldējumu. Gards gan! Nobaudījām 14 šķirnes. Dūšīgākās — Elma Zadiņa, Milda Letauere, Austra Birzgaile un A. Šleinerē — par dzejoļiem duņdžiņu mēlē nopelnīja vēl pa saldējumam vafelītē.

Jeru pagasta *Līgotnēs* atrodas z/s *Rūjienas šinšilla*, kuras īpašnieki par savu nodarbi stāstīja ar tādu aizrau-

tību, ka skaidrs — tas, ko viņi dara, iet pie sirds. Šinšillas viņi sākuši audzēt, nevēlēdamies braukt uz Īriju. Abi atzina, ka tā bijusi izeja gandrīz bezizejā. Šinšillas, mīlīgos kažokzvērus, varējām paturēt rokās un samīļot. Labāk gan viņas jutās, atbalstoties pret krūtīm vai plecu. Sievietēm šinšillas ļoti patika.

Burtnieku pagasta z/s *Adzelvieši* saimnieks Jānis Grīnbergs ne bez lepnuma pavēstīja, ka Burtnieku ezera krastā dzīvojot jau 6. paaudzē, un pārējais stāstījums bija par sirdslietu — kaņepēm. Klētiņā bagātīgi pacienājis ar karstu zaļu tēju, rupjmaizi, kaņepju sviestu, kaņepju maisījumu, sāli, sviestu un medu, saimnieks uzaicināja nodzie-

dāt *Kad klētiņā dusēsi tu un iemācīja 2 dziesmas par kaņepēm. Pēc tam Jānis sētā izrādīja kaņepju ceļu, sākot ar paisīklām un beidzot ar kaņepju virvi. Iegādājāmies arī garšīgo kaņepju sviestu un maisījumu, un medu.*

Priecēja arī Talsu ATU šoferu Andra Tālberga un Jāņa Doņa un pasažieru labā humora izjūta, mājupceļā — A. Šleineres stāstītās anekdotes. Lai atkal iepriecinātu garšas kārpiņas, nākamvasar ekskursiju rīkotāja aicinās Dundagas seniorus nobaudīt tepat Latvijā audzētus gliemežus. To iespējams izdarīt Kurzemē un Zemgalē.

Diāna Siliņa

Pūralāde

Uzticēšanās zelts

23. VIII tautas namā, pensionāru kluba *Sendienas* lokā, zelta kāzas nosvinēja Rita un Edvīns Zemtiņi. Vai ilgajai un saskanīgajai kopdzīvei ir kāda zelta recepte? Jā, savstarpēja uzticēšanās.

Kāzu kleita atceļoja par vēlu...

Rita: — Pēc vidusskolas Ģipkā mācot latviešu valodu vakarskolā, saskatījos ar Edvīnu.

Edvīns: — Drīz nokļuva armijā. Flotē, aiz Polārā loka, nodienēja četrus gadus. Tikai vienreiz uz mēnesi palaida atvaļinājumā.

Rita: — Atbrauca pie manis uz Ventspili, kur toreiz mācījos. Gaidīju mājās no armijas un sagaidīju.

Edvīns: — Piecdesmit astotā gada pavasarī pārnācu no armijas, 23. augustā apprecējāmies.

Rita: — Man bija vienkārša, zila kleitiņa. Edvīnam pēc dienesta arī nekā īpaša nebija. Brālis no Zviedrijas man bija sūtījis paku, lai es uz kāzām uzpucētos, bet sūtījumu saņēmu jau pēc 23. datuma.

Gandrīz kā naktssargs un veļas mazgātāja

Rita: — Pēc kāzām gadus piecus sešus dzīvojam šķirti. Man bija darbs Ģipkā, Edvīnam — Dundagā.

Edvīns: — Dundagā vajadzēja montieri sakarniekos. Dienēdams šo arodu jau biju apguvis, vēlāk Rīgas Elektromehāniskajā tehnikumā ieguvu vadu sakaru tehniķa kvalifikāciju. No 1960. līdz 1995. gadam nostrādāju Dundagā.

— Kā jūs, jauni, nesen precējušies, spējāt dzīvot nesatiekoties?

Edvīns: — Divreiz dienā gāja autobuss Talsi-Ģipka. Reizi nedēļā pēcpusdienā braucu pie sievas.

Rita: — Man garlaicīgi nemaz nebija! Darbs skolā, koris, ansamblis.

— Bet jūs taču bijāt jauni cilvēki! Vai greizsirdība nemaz neradās?

Rita: — Jā, Edvīns bija jauns un izskatīgs, un Dundagā īsti nezināja, ka viņam ir sieva. Bet ir jāuzticas! Un, ja vajag, tad jāizrunājas!

Edvīns: — Tikām galā mierīgi!

Rita: — 1966. gadā slēdza Ģipkas skolu, un es sāku strādāt Dundagā.

Edvīns: — Kad aizgāju pensijā, mani uzaicināja strādāt *Lattelecom* mācību centrā — vispirms Ģipkā, pēc tam Bulduros. Gandrīz astoņus gadus atkal braukāju, līdz 2003. ga-

dam. Kā tāds brūtgāns pārrados piektdienas vakaros.

Gan kopīgais, gan atšķirīgais — Jums priekšā sintezators un latviešu dziesmu izlase...

Rita: — Mūs vieno mūzika. Edvīns visu mūžu ir bijis labs dziedātājs. Viņa mamma kādreiz dziedājuši solo Ģipkas baznīcā. Edvīns ir dziedājis kultūras nama korī, luterāņu baznīcas korī, ilgus gadus dzied pensionāru ansambli.

Gatavojamies sveikt kārtējos *Sendienu* jubilārus. To neiztrūkstoši darām katrā jubilejas reizē. Vienmēr mēģinām šeit, regulāri katru nedēļu. Visvairāk koncertējam uz Ziemassvētkiem, arī Dundagas svētkos,

• **Edvīns:** «Apprecējāmies 1958. gada 23. augustā. Šī ir otrās dienas bilde.»

• **Ne mirklis ir zelta vērts, bet visa dzīve.**

valsts svētkos, piemiņas dienās.

— **Edvīns ir arī kaislīgs makšķernieks...**

Edvīns: — Karūsiņas makšķerēju Rubeņu dīķī, liņus tepat Dundagas centrā. Makšķerēju arī Stendē, Rindā. Ziemā, ja ir ledus, blītkot dodos uz Lielirbes pusi. Butes tagad iespējams no krasta makšķerēt.

Rita: — Esmu braukusi Edvīnam līdz uz vēdzēlēm, uz nakts zveju. Pie manām mājām Edvīns makšķe-

rēja foreles. Es pat makšķeres gāju pārbaudīt. Mums abiem patīk sēņot. Brīnos, kā Edvīns zina visas tačiņas un neapmaldās!

Edvīns: — Atšķirībā no sievas esmu cīrulis. Gulēt esmu laikus, no rīta jau puspiecos augšā. Tēvs cēlās trijos, lai ietu jūrā. Es, kad pieceļos, drusku palasu, sakārtoju makšķerīkus. Jā, piecdesmit gadu kopā, neticami!

— **Un kā ar strīdiņiem?**

Rita: — Par niekiem jau gadās.

Edvīns: — Es gribu braukt makšķerēt, sieva sadomājusi man kādu darbiņu. Neko, jāizdara darbs.

Rita: — Citreiz Edvīns nepieķāpjas un stingri nosaka: «Sieva!»

Edvīns: — Rita vienmēr bijusi maka turētāja, es pat nezinu, cik mums naudas ir. Lielākus pirkumus gan kopīgi esam apsprieduši.

Īstais cilvēks

— **Vai pēc dabas esat līdzīgi?**

Rita: — Nemaz! Nemaz. Edvīns visu mūžu ir bijis sirsnīgs, ģimenisks, es — skarbāka. Bet es esmu satikusi īsto cilvēku. Edvīns ir bijis mājas gariņš, kas apkopj un paēdina bērnus, iet ar abām meitām stāgāt, iemāca slēpot un slidot. Edvīns ir arī ļoti labs pavārs. No rīta pagatavo brokastis, kamēr es vēl gulju.

Man daudz laika paņēma darbs — stundas, pagarinātās dienas grupas, internāts, pašdarbība. Ko visu ar Hildu Vitmani savulaik esam darījušas, vadījušas — bērnbas un pilngadības svētkus, izvadīšanas... Esmu bijusi arī vairāku saukumu deputāte, Kultūras un izglītības komisijas vadītāja.

Edvīns: — Es no darba pārnācu pēc pieciem. Bieži vien, kad Rita atgriezās mājās, mēs ar meitenēm vakariņām jau bijām paēduši un atrādāmies gultās.

Rita: — Ne par velti meitu mīlestība tēvam vairāk tiek. Jā, tas, kas mēs tik ilgus gadus esam kopā, galvenokārt ir Edvīna nopelns.

— **Šķiroties cilvēki kā iemeslu bieži min raksturu nesaderību. Bet kas ir ilgstošas saderības pamatā? Jums, izrādās, daba nemaz tik viena nav.**

Rita: — Galvenais ir uzticēšanās. Starp citu, manam tēvam Edvīns nepatika — vienkāršais zvejniekpuišs! Tēvs, skolas pārzinis, gribēja man ko smalkāku un bija nolūkojis ar. Tikai es šo cilvēku ciest nevarēju. Paliku pie sava, un tēvam bija jāpieņem.

Man pašai pēc kāzām bija jāmacās saimniekot. Pie katla nebiju stāvējusi, mērci pagatavot nepratu. Lauku darbus gan mamma bija iemācījusi: zirgu jūgt, vezumu taisīt, govī slaukt. Bet mēs nekad nedalījām sievu un vīru darbus. Katrs dara, ko spēj, ja vajag, tad kopā.

Bez garlaicības

— **Gadījies sastapt pensionārus,**

VALSTS MEŽA DIENESTS KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMU CENTRS

PIEDĀVĀJAM PAKALPOJUMUS MEŽA ĪPAŠNIEKIEM

- ✓ **Mežsaimnieciskos darbus**
- ✓ **Meža tirgus vērtības noteikšanu**
- ✓ **Eiropas Savienības finansējuma piesaistīšanu meža īpašumu apsaimniekošanā**

KPC Talsu nodaļa
Raiga iela 17, Talsi, LV-3201
Tālr. 63222089, mob. 26519781

Klientu apmeklējumu laiks
Otrdienās: 8.30-12.00, 13.00-18.00
Ceturtdienās: 8.30-11.00

Sniedzam konsultācijas

Piedāvājam informatīvo izdevumu "Čiekurs"

Papildu informācija pieejama — www.kpc.gov.lv

KPC nodaļas atrodas visos Latvijas rajonos

kurus nomoka dīkdienība...

Rita: — Mums garlaicīgi nav! Man ir mūzika, ansambļa mēģinājumi. Abi joprojām darbojamies pen-

Ja tu Mīlestībai vaicā:

«Cik tālu tu iesi?»

Tā atbild: «Līdz galam!»

N. Gintere

No sirds pateicamies visiem, visiem — tuviem un tāliem, kas mūs sveica ZELTA KĀZĀS!

Pateicamies par skaistajiem ziediem, veltēm, laba vēlējumiem. Labajiem rūķīšiem, kas skaisti bija saposuši gan zāli, gan svētku galdu, — paldies, paldies!

Pateicībā Rita un Edvīns

sionāru klubā *Sendienas*. Es aizraujos ar krustvārdu mīklām. Mazliet paskatos televīziju.

Alnis Auziņš

Foto no Ritās un Edvīna Zemtiņu albuma

Pašvaldības policista Jāņa Simsona pieņemšanas laiks pagastmājā pirmdienās no plkst. 14.00 līdz 17.00 un trešdienās no 9.00 līdz 12.00. Tālruni: 63237510 un 26437575.

15. X plkst. 10.00 pilī Attīstības nodaļā Valsts ieņēmumu dienesta seminārs

**Uldis Petrovics (1934)
Lillija Veinberga (1952)
Juris Undavs (1957)
Vilma Valters (1925)
Adeļa Leskovska (1926)
Arvīds Jansons (1937)**

**«Dundadznieks» Nr. 9 (78)
2008. gada septembris.**

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērkalns, Sandra Dadze, Uldis Katlaps, Austris Kristapsons, Velta Metene, Aivars Miška, Smaida Šnikvalde

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 550 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize

• **Edvīns (augšējā rindā 3. no kreisās)** un **Rita (1. rindā 1. no labās)** luterāņu baznīcas kora mēģinājumā Svētdienas skolas namiņā.